ATEITIS
8
1976

1976 SPALIS - OCTOBER Vol. LXVI. No. 8

ATEITIS — Ateitininkų Federacijos leidžiamas

katalikiškos - lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas

ANTAI... K. Trimakas 269
Ką liudija buvę prie mirties slenksčio — Paruošė K. Trimakas 271
Alės Rūtos pokalbis su Jurgiu Gliauda 280
Nerimas Bažnyčioje — Kunigas iš okupuotos Lietuvos 282
Kalba dr. P. Kisielius, Ateitininkų Federacijos vadas 286
Susitikimas su Visser't Hooft ir Yves Congar — Paruošė Vyt. Bagdanavičius, M.I.C. 287
ATVIRAI: Apie Pietų ir Šiaurės Amerikos lietuvius — K. Jūra ir P. V. Kisielius 290
Eilėraščiai — Vyt. Keblys 293
ATŽALOS: Lietuvos vardo garsinimas — A. Lelytė; Ištrauka — A. Nelsaitė. Sulauksi, pasauli (eil.) — L. Dudėnaitė; Džiaugsmas (eil.) — I. Adamonytė 294
Nebegrįš — Al. Pakalniškis 296
LAIŠKAI 297
KNYGOS: J. Kralikausko "Martynas Mažvydas Vilniuje" (rec.) — O. Mikailaitė; Atsiųsta paminėti 298
Ateitininkų sendraugių suvažiavimo rezoliucijos 301
Sendraugių anketos rezultatai — J. Vaitkus 302
Nauji studentai iš New Yorko moksleivių kuopos 303
VEIKLA 304

Šį numerį redagavo ir išdėstė K. Trimakas. Nuotraukos: A. Ambrozaitytės (297), V. Bacevičiaus (visos 307), M. Bronge (278), R. Gražulio (visos 305), Alg. Grigaičio (274, 293, 296-I), R. Kamanto (276, 278), Alg. Kezio (272), J. Kuprio (296-II), K. Trimako (286, 292, abi 301). Kitos iliustracijos: Lietuvos kančia (viršely), Lietuvos pamario žvejų kapinės (270), rašyt. J. Gliaudos atvaizdas (280), T. Valiaus aplankas J. Kralikausko knygai "Martynas Mažvydas Vilniuje" (298), Tėvų Jėzuitų bažnyčia Kaune už Perkūno namų (282), Vytauto Didžiojo bažnyčia Kaune (282) ir Pažaislio bažnyčia (282).

Vyriausias redaktorius: Kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 Des Plaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL. 60130, USA. Telef.: (312) 366-2446. **Redaktoriai:** Dr. Algis Norvilas, 4036 W. 91st Place, Oak Lawn, IL. 60453, USA. Telef. (312) 636-2595; ir Aldona Zailskaitė, 1836 49th Court, Cicero, IL. 60650, USA. Telef.: (312) 863-6400. **Redakcijos nariai:** Dalia Bilaišytė, Jurgis Bradūnas, Marija Eivaitė, Jūratė Jasaitytė, Petras V. Kisielius, Daina Kojelytė, Jonas Kuprys (fotografija), Roma Olšauskaitė, Antanas Razma, Linas Sidrys, Tomas Palubinskas ir Rimvydas Zailskas (išdėstymas). **Kalbą taiso:** Danutė Augienė, Kazė Bradūnienė ir Pranas Razminas. **Administratorius:** Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Telef.: (312) 434-2243. Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. **Leidžia** Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 7 dol., garbės prenumerata — 15 dol., susipažinimui — 5 dol.; visur kitur — 5.00 dol.

ATEITIS — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 South Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629. Yearly subscription in the US and Canada $7. Single copy $1.00 Second class postage paid at Chicago, Illinois.

antai...

PRIE MIRTIES SLENKSČIO: Liudijimai

Judėjai, jautei, kalbėjai — gyvenai. Ir galvojai, kad tai viskas. Nekreipei dėmesio į kažkokią užuolaidą. Ir tada ... nenorėtai ir netikėtai esi pastatomas užu tos užuolaidos. Tik tada pradedi suvokti, kas iki tol su tavim dėjosi ir kas tavęs laukia...

Už tos užuolaidos, prie mirties slenksčio, buvo pastatyta visa eilė žmonių. Jų patirtis buvo jiems nesitikėta. Jų liudijimas, grįžus, stebina kitus.

Jų liudijimus knygoje "Life After Life" paskelbęs, dr. Raymond A. Moody rašo, kad jis šia knyga nesistengė "moksliškai" įrodyti, kad yra gyvenimas po mirties, bet prie mirties slenksčio buvusiųjų "pergyvenimai asmenims buvo tikri įvykiai, o susitikus su tais asmenimis, tie pergyvenimai yra tapę tikrais įvykiais man" (žr. šio "Ateities" numerio 270-279 psl.).

KONGRESAS: Dvasia ir pergyvenimai

Eucharistiniam kongresui, kaip ir bet kokiai masinei manifestacijai, yra pavojus tapti devocionalijų muge ar bravado mytingu. Nevisai to buvo išvengta ir 41-ajame Tarptautiniame Eucharistiniame Kongrese Philadelphijoje (pvz. Civic Center pavilijone). Tačiau, aplamai paėmus, masinės pamaldos ir rinktiniai kalbėtojai (ypač Teresė iš Indijos) davė gaivaus ir išganingo peno jausmams ir protui bei noro malšinti kūno ir dvasios alkį savy ir žmonijoj.

Lietuvių įnašas, nors ir ne Kongreso dėmesio centre, susilaukė kitataučių ir savųjų įvertinimo (ypač lietuvių paroda ir dalinimas lapelių apie religinę priespaudą tėvynėj) ir buvo tikrai reikšmingas patiems lietuviams (pažymėtinos komp. A. Mikulskio vadovaujamo Čiurlionio ansamblio giesmių ir kanklių muzika gaivinamos šv. Mišios, koncelebruojant keliems lietuviams vyskupams ir daugybei kunigų). Įspūdį paliko ir iš okupuotos Lietuvos "išleistų" dvasiškių dalyvavimas Kongrese.

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

"KRONIKA": Dėmesys didėja

Prof. R. J. Kricko straipsniu "Persecution in Lithuania" ("Commonweal", liepos 16) pagaliau buvo pralaužta liberaliųjų katalikų tyla, ignoruojanti religijos priespaudą okupuotoj Lietuvoj. Svariu aidu nuskambėjo ir kolumnisto Andrew Greeley atkreipimas amerikiečių dėmesio į lietuvius, kaipo "pamirštą tautą Europoje".

Tų prasiveržimų svorio centrą sudaro Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronika, drąsiai ir ištvermingai leidžiama okupuotoj Lietuvoj ir vis energingiau išeivių rodoma kitataučiams.

OLIMPIADA: Ir mūsų tautinės aspiracijos

Politiniais motyvais besivadovaują šachavimai ir boikotavimai supurtė šįmetinę sporto olimpiadą Montrealy, kuri iš tikrųjų turi rodyti tautų taikingą bendravimą ir žmogaus kūno pajungimą ištvermingai valiai.

O mes, negalėdami matyti olimpiadoj su Lietuvos trispalve žygiuojančių sportininkų, guodėmės, kad bent kitų kraštų rinktinėse mūsų tautiečiai rungtyniavo ir kai kurie net prasiveržė į pirmaujančias eiles.

"ATEITIS": Kur kartos susitinka

"Draugo" kultūriniame priede buvo palankiai pasisakyta apie tai, kad "Ateityje" spausdinama "vyresniosios mūsų poetų kartos visai naujų eilėraščių", kurie yra "poezijos ir lietuvių kalbos išraiškinio grožio pavyzdžiai pačioms jauniausioms plunksnoms" ("Draugas", liepos 31 d., perspausdintas "Ateity", 7 nr., 260 psl.).

Šiame "Ateities" numeryje jubiliato rašytojo Jurgio Gliaudos dėmesys jauniesiems kūrėjams (294 psl.) ir jo paties literatūrinės pasaulėžiūros pastabos (280 psl.) yra dar vienas naujas rąstas statomam tiltui tarp žodžio meno kūrėjų ir tokiais tapti bandančio jaunimo.

Kęstutis Trimakas

Mes negalime pilnai suprasti šio gyvenimo iki tol,
kol mes nepradėsime suvokti, kas yra anapus jo.
Dr. Raymond A. Moody, Jr.

"Kai mano galva buvo sužeista, tą pačią akimirką pajutau staigų skausmą, bet po to visas skausmas pradingo. Jaučiaus plūduriuojąs juodoj erdvėj. Diena buvo kandančiai šalta, bet, man esant toj juodumoj, jaučiau šilumą ir nepaprastą malonumą, kokio dar niekad nebuvau patyręs. Prisimenu, kad galvojau: 'Aš miręs."

KĄ LIUDIJA BUVĘ PRIE MIRTIES SLENKSČIO

Pagal Raymond A. Moody, Jr., knygą "Life After Life" paruošė Kęstutis Trimakas

Tai vienas iš 150 dr. Raymond A. Moody, Jr., surinktų liudijimų tų asmenų, kurie buvo prie mirties slenksčio. Tie liudijimai aptariami šio du (medicinos ir filosofijos) doktoratus turinčio autoriaus knygoje "Life After Life: The investigation of a phenomenon — survival of bodily death" (Gyvenimas po gyvenimo: Studija apie išlikimą po kūno mirties). Knyga pasirodė vos pernai, bet jau susilaukė plataus susidomėjimo. Pradžioj dėl joje aprašomų neįtikėtinų pergyvenimų leidėjai delsė ją atspausdinti. Tik kai periodinėj spaudoj pasirodė žinia, jog garsi psichiatrė dr. Elisabeth Kuebler-Ross yra baigianti panašią studiją ir dėl to yra yra įsitikinusi pomirtiniu gyvenimu (žr. "Ateities" 1975 m., 9 nr., 261), ši knyga buvo tuoj atspausdinta.

Prie mirties slenksčio buvusius pirmiausia čia vadiname tuos, kurie buvo daktarų pripažinti mirę, nes neberodė fizinės gyvybės ženklų, o tačiau vėliau atsigavo. Be to, tokiais laikome ir tuos, kurie sunkioj katastrofoj, dideliame sužalojime ar sunkioj ligoj savo fizine padėtimi buvo labai arti mirties. Šių pastarųjų pergyvenimai pagelbsti suprasti, kad mirimas yra palaipsniškas. Ne visi tokioje padėtyje buvę patiria kokius išgyvenimus. Tenka spėti, kad tik retas kas juos patiria. Tačiau, tai patyrę, pasakoja apie visą eilę išgyvenimų, kurie esmiškai yra labai panašūs. Ne visi juos visus išgyveno ir ne visi tokia eile. Vieni jų turėjo daugiau, kiti mažiau. Net tie patys asmenys vienu atveju juos pergyveno, o tačiau kitu atveju panašioje padėtyje sakėsi nieko nepatyrę.

Visi patyrusieji susiduria su sunkumu savo išgyvenimus atpasakoti. Viena moteris taip išsireiškė:

"Na, man iš tiesų yra tikra problema jums tai pasakyti, nes visi man žinomi žodžiai yra trijų dimensijų. Pergyvendama tą patirtį, galvojau: Na, kai mokiaus geometrijos, man vis sakydavo, kad tėra trys dimensijos... Bet jie klydo. Yra daugiau. Na, žinoma, mūsų pasaulis — tas, kuriame dabar gyvename — yra trijų dimensijų. Bet

sekantis — iš tiesų, ne. Ir todėl taip sunku jums tai apsakyti".

Mirštant: pirmieji jausmai ir garsai

Pirmiausia, daug tokių, prie mirties slenksčio buvusių, girdėjo daktarus ar kitus, juos stebėjusius, teigus, kad jie mirė. Vienas liudijo:

"Išgirdau daktarus sakant, kad buvau miręs. Viskas buvo labai juoda".

Kiti patys juto ar dėl nepaprastos savijautos sprendė esą atsiskyrę ar beatsiskiriją su žemišku gyvenimu. Daugelis iš karto pajuto nepaprastą malonumą, kaip, pavyzdžiui, ši moteris: "Aš esu mirusi. Kaip miela!" Anksčiau jausti skausmai tuoj nustoja. Kiti gi pradžioj pasijuto blogai, kaip, pavyzdžiui, šis asmuo:

"Aš negalėjau nieko paliesti, negalėjau komunikuoti su nieku iš žmonių aplinkui. Tai buvo baisus vienišas jausmas, visiškos izoliacijos jausmas".

Pirmuosius jausmus, malonius ar nemalonius, neretai palydi atitinkami garsai: "tikrai blogas, burzgiąs garsas, ateinąs iš mano galvos, iš vidaus. Niekad nepamiršiu to garso" (vyras, "miręs" per 20 min. trukusią operaciją); "švilpiąs garsas, kaip vėjas" (moteris, praradus sąmonę); "japonų vėjo varpeliai" (vyras, atvežtas į ligoninę, paskelbtas mirusiu); "kažkokia muzika, tikrai majestotiškai graži muzika" (jauna moteris, sukritus nuo vidinio kraujavimo).

Vis dėlto nemalonūs garsai ir jausmai greit pradingsta.

Nevienam iškyla klausimas, kas toliau. Pavyzdžiui, viena moteris teigė:

"Aš nesigailėjau, kad buvau mirusi. Tik negalėjau orientuotis, kur aš eisiu".

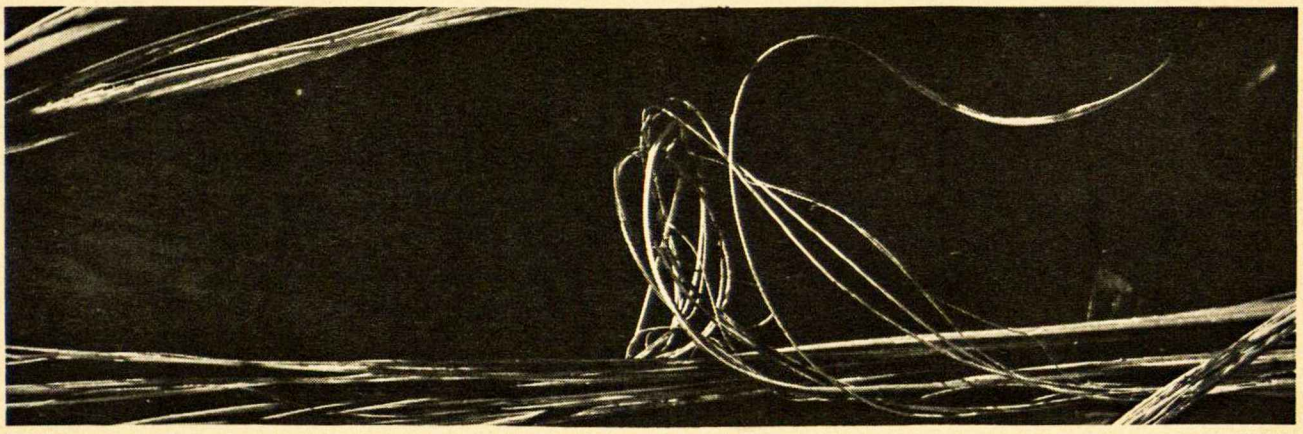

Pro tamsą, pro tunelį

Daug kas mirdami patyrė žaibišką perėjimą per tamsą. Pavyzdžiui, vienas vyras, kuriam, vaikui būnant, dėl vidinių sužalojimų buvo sustojus širdis, taip pasakojo:

"Jaučiaus, kad judėjau per gilų, labai tamsų slėnį. Tamsa buvo tokia gili ir neperžvelgiama, kad nieko negalėjau matyti, bet tai buvo nuostabiausias be rūpesčių išgyvenimas, kokį tik galėjau įsivaizduoti".

Kiti panašiai liudijo. Pavyzdžiui:

"Aš judėjau per tą — jūs galvosit, tai esant keista — per tą tamsią vietą. Ji atrodė, kaip kanalizacija ar kažkas į tai panašu. Aš negaliu jos apibūdinti".

"Jaučiaus, lyg tai lėkčiau greitu traukinėliu pramogų parke per tą tunelį nepaprastu greičiu..."

Iš savo kūno

Daugelis pergyveno išėjimą iš savo kūno. Liudija jaunas vyras:

"Tai buvo maždaug prieš dvejus metus. Man buvo neseniai sukakę 19 metų. Savo automobiliu vežiau savo draugą namo...

pamačiau į mus lekiančio automobilio prožektoriaus akinančią šviesą... išgirdau baisų trenksmą... Akimirką pasijutau judąs per tamsą... Tada ėmiau lyg plūduriuoti apie 5 pėdas virš gatvės, sakyčiau, apie 5 jardus nuo automobilio... Mačiau žmones pribėgant ir renkantis aplink automobilį... Galėjau matyti savo kūną sudaužytame automobilyje... Mano kojos buvo visai sulankstytos, o kraujo buvo visur aplinkui".

Išėjusieji iš kūno įvairiai pasijunta. Vieni tuoj pat junta baimę ar stiprų norą į jį sugrįžti; kiti klausia, kas toliau bus; o dar kiti stebisi savo paliktu kūnu ar net junta jam svetimumą, kaip, pavyzdžiui, vienas daktaras, matydamas savo kūną apsidengus mirusio kūno pilka pelenų spalva, tenorėjo nuo jo pasitraukti.

Daugelio dėmesys tuoj nukrypo į tai, kas aplink dėjosi. Kai kurie tik prabėgom atkreipė dėmesį į tai, kas jie dabar buvo — sąmoningumo centras be kūno. Tą naują būseną štai kaip vienas aptarė:

"Aš nebuvau kūne, kaip tokiam. Galėjau jausti kaip kapsulę ar kaip tyrą formą. Negalėjau jos matyti —ji buvo permatoma, bet ne iš tikrųjų. Tai buvo, tarsi aš tik ten būčiau — energija..."

Nuostabu. Jų suvokimas, kas dedasi aplinkui, pasidarė kur kas tobulesnis, o tačiau jie nebegalėjo fiziškai paveikti kitų, nei kiti juos. Seka pavyzdžiai:

"Aš negalėjau suprasti, kaip aš galėjau matyti taip toli".

"Atrodė, tarsi ta dvasinė juslė neturėjo ribų — tarsi aš galėjau matyti bet kur ir visur"

"Kai aš norėjau pamatyti iš toliau, atrodė, kad dalis manęs, tarsi spindulys, išeina iš manęs".

"Aš negirdėjau jų garsų, kaip jus girdžiu. Tai buvo daugiau, kaip žinoti tai, ką jie galvojo... Aš juos suprasdavau tą akimirką, dar jiems prieš atveriant burną kalbėti".

"Žmonės skubėjo iš visų pusių prie sudaužyto automobilio... Jie tiesiog per mane pereidavo".

"Daktarai ir slaugės trankė mano kūną, kad atgaivintų mane. O aš mėginau jiems pasakyti — palikit mane ramybėj, nustokit mane trankę. Bet jie negirdėjo manęs. Tada mėginau jų rankas sulaikyti, kad nedaužytų mano kūno, bet nieks iš to neišėjo".

"Atrodo, kad viskas vyksta greičiau po to, kai išeini iš savo kūno".

"Atrodė tada, tarsi laikas buvo sustojęs".

Susitinkant su kitais

Nemaža šių liudytojų papasakojo, kad per šiuos pergyvenimus jie pajuto šalia esančius kitus. Vienas vyras taip teigė:

"Keletą savaičių prieš man numirštant, žuvo mano geras draugas Bob... Tą akimirką, kai aš išėjau iš savo kūno, jutau ,kad Bob stovėjo ten, visai šalia, arti manęs... Aš jį galėjau matyti savo protu, bet ne fiziškai. Vis jo klausinėjau: 'Bob, kur aš dabar eisiu?' Bet jis man niekad neatsakė... Tačiau, kol buvau ligoninėj, jis ten dažnai būdavo. Tik tą dieną, kai daktarai pasakė, kad aš gyvensiu, Bob pasitraukė".

O viena moteris taip liudijo:

"Gimdymas buvo labai sunkus, ir aš praradau daug kraujo. Daktaras pasakė mano giminėms, kad aš mirštu... Aš tai pati jutau. Tai jausdama, suvokiau, kad visi tie žmonės buvo ten — netoli kambario lubų. Tai žmonės, kuriuos pažinojau praeity, bet kurie jau buvo mirę. Atpažinau savo senelę ir mergaitę, kurią pažinojau mokykloj ir daug kitų giminių bei draugų. Atrodo, kad daugiausia mačiau jų veidus ir jutau juos esant. Jie visi atrodė patenkinti. Tai buvo labai džiugi proga, ir aš jutau, kad jie buvo atėję mane saugoti ar vesti. Beveik atrodė, kad aš buvau begrįžtanti namo ir kad jie buvo čia manęs pasitikti ir pasveikinti".

Kai kuriais atvejais prie mirties slenksčio buvusieji sakėsi galėję komunikuoti su kitais. Vienas asmuo taip papasakojo:

"Man mirus, toj tuštumoj aš kalbėjaus su žmonėmis, nors negaliu pasakyti, kad kalbėjau žmonėms, turintiems fizinį kūną. Aš jutau, kad aplink mane buvo žmonės... aš galėjau jausti juos judant, nors niekad negalėjau jų matyti. Laiks nuo laiko kalbėdavau su kuriuo nors iš jų... Ir kai tik nusistebėdavau, kas dėjos, aš visad tada gauda-

vau atgal mintį iš vieno iš jų, kad viskas tvarkoj, kad aš merdėjau, bet viskas su manim bus gerai...”

Vienas kitas, sugrįžęs iš ten, pasisakė, kad yra įsitikinę, jog jie buvo sutikę juos “globojančias dvasias”. Viena moteris teigė, jog dvi tokios būtybės jai save prisistatė, kaip jos “dvasiniai padėjėjai”.

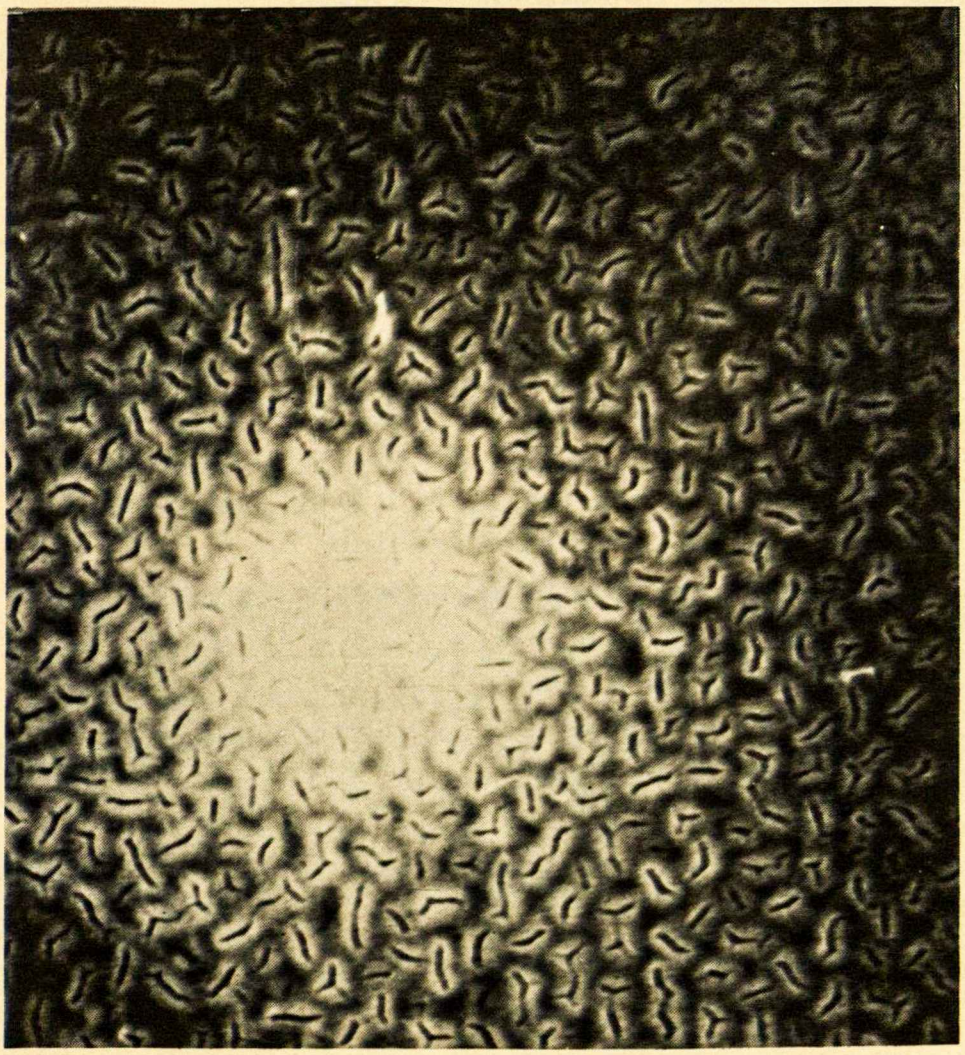

Susitinkant su Šviesos Būtybe

Pačių liudytojų tvirtinimu, nuostabiausias jų pergyvenimas buvo susitikimas su dar kažkuo kitu. Seka trys pavyzdžiai:

“Aš žinojau, kad buvau bemirštąs... Iš pradžių dėl viso to jaučiaus labai blogai, bet tada pasirodė ta tikrai skaidri šviesa... Ji tarsi paklausė, ar aš buvau pasiruošęs mirti... nuo to momento pasijutau labai gerai —saugus ir mylimas. Ta meilė, kuris sklido iš tos šviesos, yra visai neįsivaizduojama, neapibūdinama...

“Kristaliniai tyra šviesa... Ji buvo graži ir taip stipri, taip spinduliuojanti, o tačiau neskaudino mano akių... Aš nemačiau jokio asmens toj šviesoj, bet ji turėjo ypatingą identitetą (asmenybę)... Ji yra tobulo supratimo ir tobulos meilės šviesa”.

“Išgirdau daktarus sakant, kad buvau miręs... Viskas buvo labai juoda, išskyrus toli toli nuo manęs įžvelgiau šviesą... Kai prie jos vis labiau artėjau, ji vis didėjo. Jutau, kad tai buvo Kristus. Nes, būdamas krikščioniu, tą šviesą palaikiau Kristumi, kuris buvo pasakęs: Aš esu pasaulio šviesa”.

Paprastai šis susitikimas prasideda pasirodžius šviesai, pirma — mažai, kuri tačiau greitai auga, didėja, šviesėja, iki pasiekia nežemiško skaidrumo. Vis dėlto ji

neapakina ir net neskaudina (gal dėl to, kad ją matantieji neturi fizinių akių). Visi be išimties tą šviesą mačiusieji nepalaikė jos paprasta šviesa, bet tvirtino ją esant asmenine būtybe. Tas asmuo, jų teigimu, skleidė tokią meilę ir šilumą, kad visi jo artumoj jautėsi nepaprastai jaukiai, visiškai jo priimami ir tiesiog neatsispiriamai prie jo patraukti taip, kad tai iššaukdavo norą prie jo visad būti ir nuo jo daugiau nebepasitraukti.

Dr. Moody rašo, kad "krikščionys auklėjimu ar įsitikinimu tą Šviesos Būtybę palaikė Kristumi. Žydų kilmės vyras ir moteris palaikė tą Būtybę "angelu" — vadovu, pasiuntiniu. Gi vienas vyras be jokio religinio auklėjimo ar įsitikinimo tą būtybę pavadino 'šviesos būtybe' ".

Šviesos asmuo, pasirodęs mirštančiajam, betarpiškai komunikuoja savo mintį — pasiteiravimą. Kadangi tas pasiteiravimas neišreiškiamas kalbos žodžiais, bet betarpiškai eina iš proto į protą, sugrįžusieji turi vargo jį išversti į žemišką kalbą. Jo prasmė yra dvejopa: tai pasiteiravimas, kas atsiekta žemėje ir ar tuo, kas atsiekta žemėje, užklaustasis jau yra pasiruošęs pereiti į kitą gyvenimą.

Sugrįžusieji tą pasiteiravimą taip žodžiais suformulavo: "Ar tu pasiruošęs mirti?" "Ką tu esi padaręs su savo gyvenimu man parodyti?" "Ką tu esi padaręs su savo gyvenimu, kas yra pakankama?" "Iš pat pradžios jis man pasakė, tarsi paklausė, ar aš buvau pasiruošęs mirti, arba, ką aš esu padaręs su savo gyvenimu, kad aš noriu jam parodyti". "Balsas paklausė manęs: 'Ar tai verta?' O tai reiškė: 'Ar toks gyvenimas, kokį aš iki šiol gyvenau, atrodė vertingas man, žinant tai, ką tada žinojau' ".

Tai skatinimas pažvelgti į save Šviesos Asmens akivaizdoje. Klausimas gilus, asmeniškas, jaudinantis, ne grėsmingas ir ne kaltinantis, bet sukeliąs jausmą, kad esi jo nepaprastai suprastas, mylimas ir priimamas.

Gyvenimo apžvalga

Pro mirštančiųjų dėmesį dažnai žaibo greičiu pralekia jų praėjęs gyvenimas ar jo svarbieji momentai. Jei jiems pasirodo Šviesos Asmuo, tai įvyksta tuoj po jo klausimo ir yra palydimas jo pastabų ar paaiškinimų. Vienas asmuo taip pasakojo:

"Kai šviesa pasirodė, jis iš pat pradžios man pasakė: 'Ką tu turi man parodyti, ką tu padarei su savo gyvenimu?' ar ką į tai panašų. Ir tada prasidėjo tie vaizdai iš praeities. Aš pagalvojau: 'Vaje, kas gi čia dabar?', nes staiga aš pasijutau savo vaikystėj. Ir nuo tada aš tarsi pasijutau vaikščiojąs nuo to ankstyvojo laiko per kiekvienerius savo gyvenimo metus iki pat dabarties... Na, man stebint praeities vaizdus, aš iš tiesų nemačiau šviesos. Jis buvo pranykęs, bet vis dėlto jutau jo buvimą... dėl to, kad jis tai čia, tai ten komentuodavo... Jis bandė man pasakyti kai ką kiekviename vaizde... Per tą visą laiką jis pabrėžė meilės svarbą. Tos vietos, kur jis geriausiai tai parodė, lietė mano seserį. Aš visad buvau arti jos. Jis man pasakė keletą atsitikimų, kur aš buvau savanaudiškas savo sesers atžvilgiu, bet po to —tiek pat kartų, kur aš parodžiau jai meilės ir dalinaus su ja. Jis nurodė man, kad aš turėčiau mėginti daryti gera kitiems žmonėms; mėginti, ką tik galiu geriausio. Visgi visame tame nebuvo kaltinimo... Jis taip pat atrodė labai susidomėjęs dalykais, liečiančiais žinojimą. Jis vis rodė dalykus apie mokymąsi... Pasakė, kad aš ir toliau mokysiuos ir kad net tada, kai jis sugrįš manęs pasiimti (nes tuo laiku jis jau buvo man pasakęs, kad aš grįšiu žemėn gyventi), ieškojimas daugiau žinoti tęsis visą laiką... —ir po mirties".

Net jei Šviesos Būtybė nepasirodo, kai kurie prie mirties slenksčio buvusieji patiria panašią praeities apžvalgą. Štai vienas pavyzdys iš daugelio. Liudija amerikiečių karo veteranas:

"Kai aš buvau karo tarnyboj Vietname, aš buvau sužeistas ir vėliau "miriau", bet visą tą laiką aš tiksliai žinojau, kas vyko. Aš buvau kliudytas kulkosvaidžio šešių salvių... jaučiaus visai ramiai... Pataikius į mane, tuo metu mano gyvenimas tapo paveikslu priešais mane — prabėgo nuo pat ankstyviausio laiko, ką tik galėjau atminti, iki pat dabarties. Ir tai labai trumpu lai-

ku... Prisiminiau be jokio gailesčio, visai be save pažeminančių jausmų".

Riba

Pats paskutinis nuostabus pergyvenimas buvo pajutimas ribos, kurios jie negalėjo peržengti. Po to sekė grįžimas į kūną ir į šį gyvenimą. Toji riba, matyt, ir yra tas paskutinis slenkstis, kurį peržengus, jau nebegrįžtama į šį žemišką gyvenimą. Jis mirštančiųjų įvairiai pajuntamas. Viena moteris štai ką liudija:

"... supratau, kad mirštu... Priešais pamačiau pilką rūką... Už rūko mačiau žmones... Bet tai nebuvo mano laikas pereiti per tą rūką, nes tuoj iš kitos pusės pasirodė Dėdė Karlas, kuris buvo miręs prieš daugel metų. Jis pastojo man kelią ir pasakė: 'Eik atgal. Tavo darbas žemėj dar neužbaigtas'. Nenorėjau grįžti, bet neturėjau pasirinkimo —ir tuoj pat buvau atgal savo kūne. Pajutau baisų skausmą krūtinėj ir išgirdau savo

mažą berniuką verkiant: 'Dieve, sugrąžink man mano mamą' ".

Atgal...

Būtinybė grįžti atgal pajuntama įvairiai. Jei buvo sutiktas Šviesos Asmuo, jis išreiškia norą, kad mirštąs grįžtų dėl savo paties ar kitų gerovės. Kartais tą būtinybę paskelbia kiti, kaip, pavyzdžiui, paskutiniame paliudijime tai moteriai paskelbė anksčiau miręs Dėdė Karlas. Sugrįžimą kartais išprašo kitų maldos, o kai kada pats asmuo apsisprendžia sugrįžti dėl artimųjų gerovės. Seka pavyzdžiai:

".. Tai tobulo supratimo ir tobulos meilės šviesa. Į mano protą atėjo mintis: 'Ar tu mane myli?' Tai nebuvo tikrai kaip klausimas, bet, manau, prasmė to, ką Šviesa pasakė, buvo: 'Jei tu mane myli, eik atgal ir pabaik tai, ką savo gyvenime pradėjai'. Ir visą tą laiką aš jaučiaus apsuptas apstulbinančios meilės ir užuojautos".

"... Buvo nuostabiai puiku ten, anoj pusėj, ir aš norėjau pasilikti. Bet žinant, kad aš turėjau daryti ką gera žemėj, irgi buvo nuostabiai puiku. Todėl ėmiau galvoti: Taip, turiu sugrįžti atgal ir gyventi. Ir sugrįžau į savo fizinį kūną. Beveik jutau, kad aš lyg pats sustabdžiau kraujavimą. Na, kaip ten bebūtų buvę, po to aš pradėjau taisytis".

"... grįždama atgal, atvėriau akis ir mano sesuo, ir mano vyras mane pamatė. Galėjau matyti, kaip jie atsileido, matydami mane atsigaunant. Jutau, lyg tai, kad buvau pašaukta atgal — lyg magnetiškai patraukta atgal mano sesers ir mano vyro meilės. Nuo to laiko įtikėjau, kad kiti žmonės gali patraukti tave atgal".

"Svarsčiau, ar aš turėčiau pasilikti ten, bet prisiminiau savo šeimą — savo tris vaikus ir vyrą... Kada jutau tą nuostabų jausmą, ten tai šviesai esant, aš nenorėjau grįžti atgal. Bet... žinojau, kad aš turiu pareigas savo šeimai. Todėl apsisprendžiau mėginti grįžti atgal".

"... Dievas tikrai man buvo geras, nes aš buvau miręs, ir jis leido daktarams mane atgaivinti — tikslui. Tas tikslas buvo, manau, padėti savo žmonai, nes ji turėjo gėrimo problemą... Ji dabar pasitaisė, ir aš iš tiesų galvoju, kad daug jai padėjo tai, ką pergyvenau".

Sugrįžus

Sugrįžus pasiliko neišdildomas įspūdis...

"Tas jausmas buvo toks neapsakomas. Jis pasiliko su manim... Aš niekad jo nepamiršiu. Aš vis dar apie tai dažnai galvoju".

"Po to, kai grįžau, aš verkiau laiks nuo laiko, maždaug kas savaitę, kad aš turėjau gyventi šiame pasaulyje po to, kai buvau mačiusi jį. Aš nenorėjau grįžti".

"Kai grįžau, atsinešiau su savim šiek tiek to nuostabaus jausmo, kurį ten jutau. Tai tęsėsi keliolika dienų. Net dabar kai kada tai juntu".

Dr. Moody knygoje pastebi, kad po to niekas nepakeitė savo gyvenimo tiek, kad taptų apaštalu ar keliaujančiu pamokslininku (jausdami, kad tie pergyvenimai, nors asmeniškai nepaprastai svarbūs, vis dėlto kitiems sunkiai suprantami, jie apie tai nekalbėdavo, nebent išskirtinais atvejais tik savo artimiausiam asmeniui). Vidiniai nusistatymai visgi buvo labai pakeisti. Po pergyvenimų beveik visi pabrėžė svarbą ir pastangas daryti gera kitiems, o taip pat gilinti savo žinojimą.

Pasikeitė taip pat nusistatymas šio gyvenimo, dvasinių dalykų ir mirties atžvilgiu. Kai kurie tvirtino, kad ir šis gyvenimas jiems tapo daug brangesnis. Kiti pastebėjo, kad, iki šiol pervertinę kūną, jie ėmė daug daugiau vertinti dvasią. Pagaliau mirtis pasidarė nebebaisi; kaip vienas asmuo išsitarė:

"Priežastis, kodėl nebijau mirti, yra ta, kad aš žinau, kur eisiu po to, kai paliksiu čia, nes aš jau ten buvau".

Be to, nedaugelis yra pastebėję savyje naujas galias. Seka trys pavyzdžiai:

"... tarsi būčiau prisipildęs nauja dvasia. Po to daug kas iš žmonių paminėjo, kad aš juos raminančiai paveikiu — tuoj pat, kai

tik jie kuo suneraminami. Ir atrodo, kad aš suvokiu apie kitus daug greičiau".

"Aš galiu jausti, ko kitiems asmenims reikia, ar beveik galiu skaityti jų veidus ir pasakyti, kada jiems reikia pagalbos".

"Aš esu turėjęs jausmą pagauti žmonių mintis ir vibracijas..., nepasitenkinimą iš kitų. Dažnai galiu suvokti, ką žmonės ruošiasi sakyti prieš jiems ištariant".

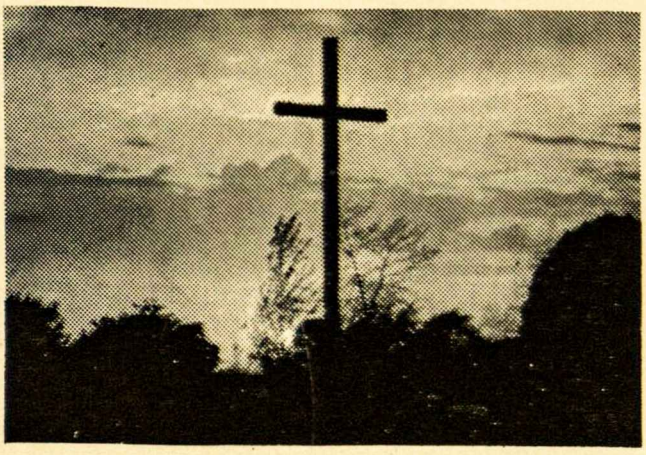

Pačią knygą ir visus tuos liudijimus galima priimti, kaip sąžiningų žmonių liudijimo vaisių. Vis dėlto kai kam gali kilti klausimai: 1. dėl pačių pergyvenimų šaltinio, 2. dėl jų reikšmės ir 3. dėl pastangų suderinti tuos pergyvenimus su teologinėm žiniom. Pasistengsime į tuos klausimus trumpai atsakyti.

1. KLAUSIMAS: Ar tie pergyvenimai yra tikri, ar tik įsivaizduoti, sakykim, haliucinacijos?

ATSAKYMAS: Tie pergyvenimai yra tikri. Juos patyrę žmonės yra normalūs. Be to, kai kurių suvokimas prašoko įprastinį žmogaus pajėgumą.

Į šį klausimą atsakė pats dr. Moody, kuris pats visus tuos asmenis yra sutikęs ir juos apklausinėjęs. Būdamas medicinos daktaras su nemaža patirtimi apie žmones, jis savo knygoje yra padaręs tokias išvadas apie tų žmonių protinį sveikatingumą: "Tie, kuriuos aš apklausinėjau, yra gerai funkcijonuoją, išbalansuoti asmenys. Ir jie kalba apie savo pergyvenimus, ne kaip apie sapnus, bet kaip apie tikrus įvykius, kurie jiems iš tikro atsitiko... Gerai pajėgūs skirti sapnus bei fantaziją nuo realybės".

Visi apklausinėti asmenys yra patvirtinę savo pergyvenimų tikrumą. Pavyzdžiui, viena moteris, kuri anksčiau buvo pergyvenusi haliucinacijas, taip įtikinančiai teigė: "Tai nebuvo nieko panašaus į haliucinacijas. Aš esu turėjusi haliucinacijas, kada man ligoninėj buvo duota kodeino... Bet šis pergyvenimas nebuvo nieko panašaus į haliucinacijas — visai nepanašu".

Pats tvirčiausias pagrindas, kad čia neturima reikalo su įsivaizdavimais ar haliucinacijom, kyla iš atvejų, rodančių, kad tuose pergyvenimuose turima reikalo su žinojimo galiomis, kurios prašoka normalų žmogaus pajėgumą: asmuo, pripažintas fiziškai miręs arba bent be sąmonės, atsigavęs parodo, kad jis toj padėty daugiau ar plačiau suvokė, negu normaliai visiškai sveikoj padėty būtų įmanoma. Yra užregistruota keliolika atsitikimų, kuriuose mirusiais pripažinti po atgaivinimo papasakojo, ką kiti sakė ir darė aplinkui. Dr. Moody knygoje rašo: "Keletas daktarų man papasakojo, kad jie buvo nepaprastai nustebę dėl to, kad ligoniai be jokių mediciniškų žinių galėjo aptarti taip tiksliai ir smulkmeniškai atgaivinimo procedūrą, nors ji buvo vykdoma tuometu, kai tie ligoniai, daktarų įsitikinimu, buvo mirę". Arba vyras, nelaimėje netekęs sąmonės, atsipeikėjęs smulkiai papasakojo, kas ir kaip jį ištraukė iš pastato ir ką kalbėjo esantieji aplinkui. Tačiau patys nuostabiausi ir labiausiai įtikinantys atvejai yra tie, kuriuose, pripažintas miręs ar netekęs sąmonės, vėliau papasakojo, ką kiti sakė ir darė kitoje vietoje, kaip, pavyzdžiui, Kathy, būdama tokioje padėtyje ligoninėje, atsipeikėjusi papasakojo, kad jos vyresnioji sesuo kitame kambaryje verkė ir ką kalbėjo (tai ji buvo mačiusi ir nugirdusi, nes buvo išėjusi iš savo kūno ir pabuvusi tame kitame kambaryje, kur jos sesuo buvo).

2. PROBLEMA: Nei vienas, prie mirties slenksčio buvęs, nebuvo tikrai miręs, nes buvo atgaivintas. Todėly jo liudijimas nieko apie tikrą mirtį nepasako.

ATSAKYMAS: Mirties prieangy buvusieji liudija, kad mirimas yra palaipsniškas perėjimas iš šio į kažkokį kitą gyvenimą. Tuo būdu apie tikrą mirtį jie daug pasako.

Prie mirties slenksčio buvusiųjų pergyvenimai nurodo, kad: 1. sąmoningumas tęsiasi ir po to, kai nebėra fizinės gyvybės ženklų; 2. tuo sąmoningumu pergyvenamas atsiskyrimas su žemišku pasauliu ir perėjimas kažkokiam kitam gyvenimo tęstinumui stipresnėmis galiomis (tas perėjimas nėra pilnai išvystomas, nes tie asmenys turi dar grįžti žemėn).

Tuo remiantis negalima pasakyti, kad jųjų liudijimai nieko apie tikrą mirtį nepasako. Pasako, kad mirimas yra palaipsniškas perėjimas į kažkokį kitą gyvenimą. (Tikros "mirties" sąvoka gali būti dviprasmė: 1. fizinės kūno gyvybės nustojimas (atrodo, kad tokių atvejų dr. Moody knygoje yra) ir 2. asmens sąmonės perėjimas "ribą" (tokie atvejai nėra įmanomi, nes iš už "ribos" jau nebegrįžtama). Tos ribos perėjimas jau pilnai prasideda kitas gyvenimas, iš kur nebesugrįžtama.

3. KLAUSIMAS: Ar tuose liudijimuose minimos praeities apžvalgos be kaltinimo ir teismo neprieštarauja krikščioniškam apreiškimui, kad po mirties žmogus bus teisiamas pagal savo darbus?

ATSAKYMAS: Šie liudijimai puikiai atitinka Dievo apreikštai pagrindinei tiesai apie Jo meilę, o taip pat suderinami su pomirtinio teismo sąvoka.

Pirma, atsakant tenka pastebėti, kad mūsų žmogiški sprendimai ne tik fizinėj, bet ir moralinė sferoj yra riboti ir apytikriai, o kartais ir visai klaidingi. Apie tai, kaip liudija Evangelijos, labai dažnai užsimindavo Kristus. Tiesa, iš vienos pusės, jis labai pabrėždavo Dievo teisingumą ir griežtą atskaitomybę, bet, iš kitos pusės, nurodydavo, kad Dievo atsiskaitymas visai neatitinka žmogiškiems sprendimams, kaip, pvz., jo palyginime apie šeimininką, kuris ir visą dieną karštyje dirbusiems, ir vos vieną valandą pasidarbavusiems vienodai atlygina, pabrėždamas: "Kas tau darbo, kad aš geras. (žr. Mat.) Prie mirties slenksčio buvusiųjų liudijimai apie Šviesos Asmenį labai vaizdžiai atspindi Dievo gerumą.

Antra, gal būt, atsakymas yra tas, kad čia minimi liudininkai dar nebuvo peržengę pačią galutinę mirties ribą —taigi ir pomirtinio asmeninio teismo jiems nebuvo. Tačiau galima spėti, kad ir tas pomirtinis teismas nebūtų visai skirtingas nuo Šviesos Būtybės apsireiškimo, taip kaip jį pavaizduoja šie liudijimai, nes Dievas pirmoj vietoj yra Meilė, ne Teisėjas.

Trečia, galimas daiktas, kad tie, kuriems Šviesos Būtybė pasirodė, nėra buvę dideli nusidėjėliai, todėl ir jų gyvenimo apžvalga nebuvo nusmaigstyta blogų darbų parodymu. Bet ir jie, reikia manyti, būtų rodomi meilės šviesoje.

Ketvirta, kaip gyvenimo, taip ir mirties bei pomirtinio teismo svarbiausias tikslas yra Dievo meilė žmogui ir žmogaus meilė Dievui. Meilės gi teismo tartis yra ne "Žiūrėk, ką tu blogo padarei!", bet "Kokia didelė Dievo meilė mums, ir kokios mūsų prarastos progos jį mylėti!" Į tai kaip tik taiko Šviesos Būtybės pasiteiravimas (žr. 000 psl.).

Baigiant tenka tik pabrėžti, kad neabejotinai prie mirties slenksčio buvusiųjų liudijimuose pačią svarbiausią vietą užima Šviesos Asmens apstulbinančiai meilės pilnas apsireiškimas ir asmeniškai jaudinantis, meilės atsakymo ieškąs jo pasiteiravimas, kurį ir mūsų kiekvienam, tikime, teks betarpiškai kada suvokti: "Ką tu man gali-turi parodyti svaraus-tinkamo-vertingo, ką tu savo gyvenime padarei?"

NUO TO SUOLELIO PRIE ILGO KELIO

Alės Rūtos pasikalbėjimas su Jurgiu Gliauda jo septyniasdešimto gimtadienio proga, perteiktas Los Angeles lietuvių radijo programoje

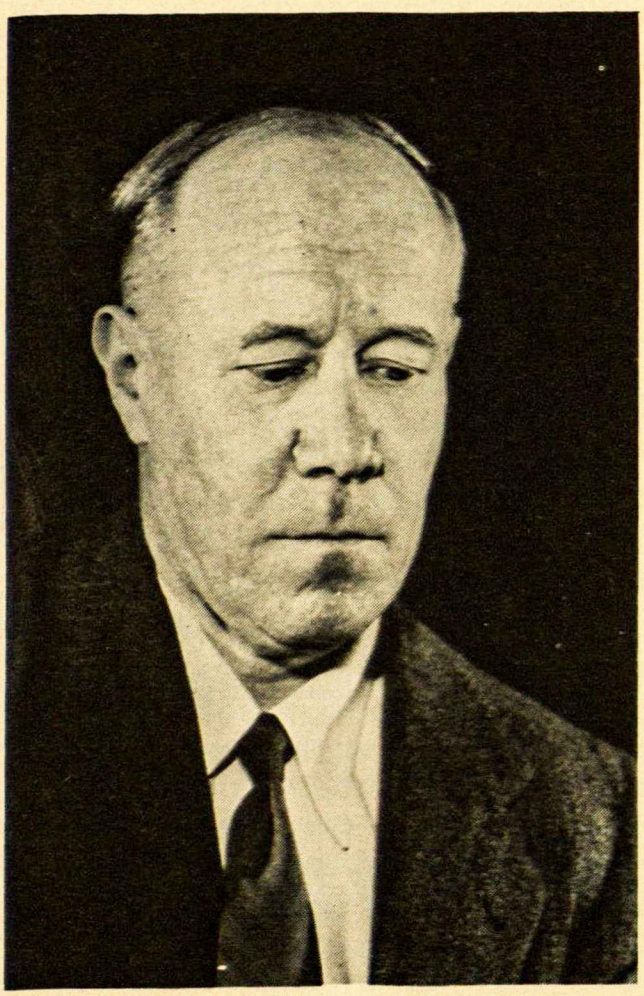

Rašytojas Jurgis Gliauda

ALĖ RŪTA: Skaitau Jurgio Gliaudos eilėraštį:

Dievas man įteigė dvasią nerimstančią,
sielvarte mirštančią, viesule gimstančią,
dvasią naivią, kaip vaikiška pasaka,
dvasią stačioko, kaip durianti ašaka —
ir niekados tarp šešėlių gyvenimo
aš nerandu pilnumo ir išganymo...

Šis poetinis išsisakymas panašus į kūrybinės išpažinties strofą. Radau eilėraštį prieš kelerius metus išleistoje antologijoje "Mano pasaulėžiūra". Esu įsitikinusi, kad tai ir yra kūrybinis rašytojo credo.

Šiomis dienomis, būtent, liepos ketvirtą dieną, Amerikos Nepriklausomybės dieną, Jurgiui Gliaudai sukako septyniasdešimt metų amžiaus. Ta dingstimi prie mikrofono pokalbis su rašytoju. Visų pirma turiu prisiminti, kad Jurgis Gliauda yra parašęs, gal būt, šimtus literatūrinėmis ir visuomeninėmis temomis rašinių. Jis visad buvo aktyvus visuomenininkas, puikus paskaitininkas, mūsų Dramos sambūrio ir Kultūros klubo pirmininkas.

Gliauda parašė daug beletristinių kūrinių. Jų tarpe septyni konkursuose premijuoti romanai ir trys premijuotos novelės. Trys jo knygos išverstos į anglų kalbą. Apie jų vieną, apie romaną "Namai ant smėlio", daugmilijoninis žurnalas "Time" parašė: tai geriausiai parašytas romanas nacizmo nagrinėjimo tema. Išparduotos pirmosios ir kai kurių antrosios laidos rodo rašytojo ryšį su skaitytoju. Keli jo scenos veikalai pastatyti Detroito, Los Angeles ir Chicagos lietuviškose scenose.

Pasakyk, rašytojau, su kokiais jausmais apžvelgi savo kūrybinį derlių? Juk gimimo sukaktis gali būti, iš kurio galima pažvelgti atgal ir pirmyn.

JURGIS GLIAUDA: Ačiū, Ale, už nuolankius man žodžius... Gimimo diena, kaip visos kitos dienos, gali tapti sutartine arba sąlyginė vertybe. Tu gražiai pavadinai tą dieną punktu, kur galima atsikvėpti, pasidairyti. Nelyginant, tai suolelis prie ilgo kelio. Koks jausmas atgal pažvelgus? Ir sentimentalus, ir kartokas. Sentimentalus, nes visi mylime praeities įvykius, kurie kadaise tenkino, džiugino darbo entuziazmu, sandariu ryšiu su savo numylėta visuomene. Kartokas jausmas kyla dvasioje prisiminus, kad ir mano klaidų buvo, ir aplinkos rūstis kliudžiusi, kaip reikiant atlikti savo įsi-

pareigojimus. Gimimo diena punktas, suolelis prie ilgo kelio bent valandėlei atsikvėpti. Gražu tą dieną išskirti iš didžios masės kitų dienų.

ALĖ RŪTA: Pasakei "įsipareigojimai"? Ką vadini ta sąvoka?

JURGIS GLIAUDA: Kiekvienas, mano manymu, kuriantis žmogus, realizuodamas sumanymą, idėją, miražinę viziją, pats save įpareigoja privesti tą procesą ligi baigmės. Daug yra kūrybiniame pasaulyje projektų, gerųjų norų, vadinamųjų "dainų neišdainuotų". Daug idėjinės ir siužetinės medžiagos. Bet štai iš chaoso vienas siužetas konkretizuojamas, nagrinėjamas — gimė įsipareigojimo momentas. Ne populiarusis "įkvėpimas" gimdo veikalą, bet darbas, kantrybė, atkaklumas yra veikalo parašymo varikliai. Patogu tad iš gimimo dienos suolelio prie ilgo kelio atgaivinti mintyje: kaip ten buvo su tais įsipareigojimais.

ALĖ RŪTA: Įdomu žinoti, kuo remdamasis iš didžiulio siuzetų bei idėjų pasaulio parenki tam tikrą siužetą, tam tikrą idėją? Juk apie tas "dainas neišdainuotas" sudėta daug lyrinių strofų. Kas gi nulemia parinkimą, kad tam tikra daina išdainuojama? Kas nulemia siužetą ir idėją paversti veikalu?

JURGIS GLIAUDA: Tariuosi, kad tai individualus atrankos metodas. Ne visi mėgsta kūrybinės virtuvės receptus išnešti į viešumą. Ir tokie receptai kartais atrodo neįtikimi, keisti, įmantrūs. Aš, pavyzdžiui, nuolatos nerašau, bet galiu rašyti ištisą parą. Dirbdamas prie veikalo, būtinai turiu turėti prieš vaizduotės akis sekantį, savo siužetine medžiaga visiškai skirtingą, dalyką. Šita tematikos įvairovė talkina man geriau suvokti rašomo dalyko esmę, personažų atskleidimą. Tad — kas nulemia pasirinkimą? Mano atveju dažnai nulemia siužeto dramiškumas. Dramiškumas, aišku, nėra veikimas, vyksmas. Tai yra konflikto nagrinėjimas.

AL RŪTA: Ar kūrybos procese reikalingas naudmenų momentas, apie kurį visad kalbama okupuotoje Lietuvoje? O kai kada ir pas mus. Tai yra tas problemos pristatymas ir išvados, kas visuomenei gali būti naudinga, didaktiška. Ar tas naudmenų momentas turi ryšį su autoriaus įsipareigojimu sukurti veikalą?

JURGIS GLIAUDA: Naudmenų momentas betinka tiktai tematiniam užsakymui. Tai visiškai nesuderinama su autorine pasirinkimo laisve. Gali būti sutapimai, autorius pagavo bėgamojo įvykio pulsą. Bet veikale valdo ne įvykis, valdo žmogus. Svarbiausia ir našiausia, kada yra gilus autoriaus susidomėjimas tema ir autoriaus individualūs aspektai temą nagrinėjant. Kiekvienas veikalas: eilėraštis, novelė, romanas — yra nagrinėjimas, kur sprendimai nėra būtini.

"... kuriantis žmogus, realizuodamas sumanymą, idėją, miražinę viziją, pats save įpareigoja prievesti tą procesą ligi baigmės... Ne populiarusis "įkvėpimas" gimdo veikalą, bet darbas, kantrybė, atkaklumas yra veikalo parašymo varikliai."

ALĖ RŪTA: Koks tavo mielas Jurgi, požiūris į okupuotos Lietuvos ir išeivijos litera tūrinio proceso lygiagretumą? Ar išeivijos literatūra ir menas yra atskiros viešpatijos? Ar išeivijos kūryba nenueis atskira vaga?

JURGIS GLIAUDA: Ši dilema mus visad domina, tartum tai išeivijos kūrybinio proceso prasmės ir išlikimo sąlyga. Iš tikro gi tokio lygiagretumo nėra. Dabartiniai valdžios cerberiai ten rūpestingai seka, kad išeivija vis stovėtų už durų. Visos pamišusios diktatūros bijo, kaip ugnies, šviežio žodžio, naujos minties, kito kūrybinio metodo. Literatūra gi, kaip rodo istoriniai pavyzdžiai, buvo ir bus ištisas reiškinys. Literatūra sujunga epochas! O ką bekalbėti apie tos pat tautos literatūrą toje pat epochoje! Vertybių atranką atliks laikas.

ALĖ RŪTA: Ar nuo to suolelio prie ilgo kelio, nuo tos gimtadienio datos nenorėtumei žvilgterti į ateitį?

JURGIS GLIAUDA: Trumpų distancijų mano ateitį nustato dvi rašytinės egzistencijos sąlygos: kad visad liktų greta manęs mano angelas sargas — mano žmona Marija; kad ir toliau man sektųsi flirtuoti su nebejauna, bet visad žavia ponia, su ponia Literatūra.

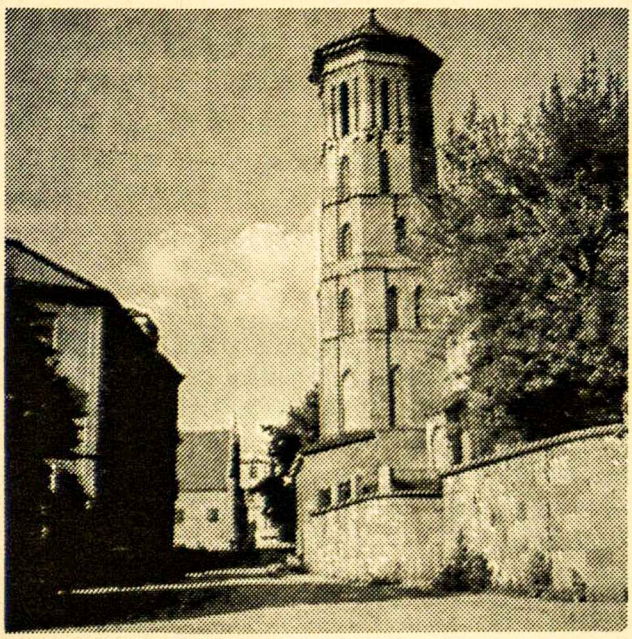

NERIMAS BAŽNYČIOJE

●

Šis aktualus straipsnis
yra gautas
iš okupuotos Lietuvos.
Jo autorius yra
katalikų kunigas

Vatikano II Susirinkimu domėjosi visas pasaulis. Krikščionys siuntė į jį savo stebėtojus, o jo darbus skelbė spauda ir eterio bangos. Visi laukė naujo: pasauliečiai nebenorėjo pasilikti posūniais Bažnyčioje. Jie ilgėjosi įsijungti ne tik liturgijoje, bet ir visame Bažnyčios gyvenime; susirasti savo vietą ir darbą Kristaus Kūno statyboje.

Bet, Susirinkimui pasibaigus, pasaulyje kilo nerimas. Paderborno arkivyskupas kardinolas Jaegeris dėl susidariusių nuotaikų nuogąstavo: "Argi įvyko paskutinių Susirinkimo dienų lūkesčiai? Vietoje sąjūdžio auga nerimas. Vietoje naujo gyvenimo stiliaus vis labiau įsigali netikrumas. Naujas tikėjimo aiškinimas patenka į pavojų prarasti savo turinį.." Jį rėmė ir žinomas teologas K. Rahneris. O ir popiežius Paulius VI 1969 m. balandžio 4 d. Laterano bazilikoje kalbėjo apie nerimą.

Minėtas kardinolas stebėjosi šiuo reiškiniu, nes "Susirinkimo pažanga, sakė jis, nereiškė lūžio su praeitimi: ji kilo iš Švento Rašto ir iš Apaštalų Tradicijos". Ateinant naujai gyvybei, naujam džiaugsmui, gimdyvė išgyvena skausmus. Jėzui miegant, ištiko audra apaštalų laivą. Bet iš kur ji šiandien Petro laive? Susirinkimas "prasilenkimo su praeitimi" tikrai nepadarė. O gal aud-

ros prasiveržimai kartojasi dėl įvykusio "prasilenkimo su praeitimi"!

Dietrich von Hildebrand vadina kilusį sujudimą Trojos arklio įvedimu į Viešpaties miestą, kad jį išniekintų ir sugriautų. Ir, gal būt, dėl to kai kurie puolė į paniką. Kai kas ėmė prašyti, kad popiežius atšauktų reformas. Reakcija iššaukė organizacijos vienetus, kaip "Una voce", "Pro Maria", "Pro Ecclesia et Pontifize", "Nunc et semper", kad apgintų Dievo šventovę nuo išniekinimo. Dargi prieš naują Mišių liturgiją buvo ruošiamas žygis į Romą.

Apie kilusį nerimą Bažnyčioje mes ir svarstysime: pirma apie liturginę reformą, kuri neva sukėlė Bažnyčioje reakciją, ir antra, apie Dievo Teisę į Bažnyčios struktūrą, kuri Susirinkimo nebuvo paliesta.

1. Delsti Vatikano II nutarimų įgyvendinimą reiškia plėsti dechristianizaciją.

Dievas savo sukurtąjį pasaulį mėgo, nes jame buvo gera ir gražu. Tačiau žmogaus kalte jis tapo "piktojo pavergtas" (1 Jon. 5, 19) ir Dievo pasmerktas. Bet Dievas "pamiltą pasaulį" (Jon. 3, 16) pasigailėjo ir jį gelbėjo, atiduodamas "savo vienatinį Sūnų, kad kiekvienas, kuris į jį tiki, nepražūtų ir kad pasaulis per jį būtų išgelbėtas" (t.p.).

Atėjęs Kristus paskelbė Linksmąją Naujieną, būtent: kas jį tikės ir jame pasikeis, žodžiu, atsisuks veidu į Dievą, prisikels, tas turės gyvenimą. Išganymo programai įgyvendinti jis išsirinko Dvylika, kuriuos pats norėjo, atgręžė juos į save (Jon. 14, 20), padarė juos "ne iš pasaulio" (Jon. 17, 14) ir pasiuntė "į visą pasaulį" (Mork. 16, 15), kuris Tiesos Dvasios "neįstengia priimti" (Jon. 14, 17). Pasiuntinybė ant Dvylikos tirpdys, "kas buvo sena" ir kurs "nauja" (2 Kor. 5, 17) ligi laikų pabaigos. Dvylika pasaulyje yra "naujas kūrinys" (t.p.), nes fermentuoja naują Dievo tautą, naują pasaulį.

Kristus patikėjo naujo pasaulio kūrybą Dvylikai, brangų perlą moliniam indui, naują kūrybą vykdančius sakramentus žmonėms. Žmonių vienybę kuriantis sakramentas yra Eucharistija. Brangus perlas, saugomas moliniame inde, apsinešė dulkėmis. Vatikano II Susirinkimas nusprendė apvalyti, padaryti reformą. Žodžiu, Viešpaties prisiminimo arba šv. Mišių turinį suderino su Paskutinės Vakarienės turiniu. Viešpaties prisiminimo turinys niekad nebuvo sunykęs, tačiau jis ilgainiui buvo nustojęs vientisumo. Anuo metu dalyviai, Žodis, auka ir puota sudarė vientisą Paskutinės Vakarienės turinį. Vėliau dalyviai šv. Mišiose, kurių išganymui jos buvo Kristaus įsteigtos, tapo nebereikalingi. Šv. Mišios būdavo celebruojamos prie žmonių talpos, jai nedalyvaujant, arba ir visai be jų. Pamokslas būdavo sakomas dažnai prieš ar po pamaldų. Šv. Komunijos išdalinimas taip pat būdavo atliekamas ne šv. Mišiose. Dažnai jos priėmimas būdavo jungiamas su išpažintimi, t.y. su jos atlikimu. Šv. Mišių turinys nebuvo pakitęs, tik nustojęs vientisumo. Žmonės tapo atstumti nuo altoriaus ir visiškai atskirti nuo liturgijos. Nors Bažnyčios įsakymu žmonės ir sueidavo, bet mišių liturgija apseidavo be jų. Jie laisvai galėjo pamaldų metu būti kur norėjo šventoriuje, bobinčiuje ir užsiimti laisvu pasirinkimu — kalbėti rožančių, skaityti maldaknygę, mąstyti, klausyti giedojimo ir laukti pamaldų pabaigos.

Žmonių atskyrimas nuo altoriaus ir aukos nuo puotos įnešė stambius pakitimus Bažnyčios gyvenimo. Apaštalų darbų Bažnyčią Viešpats laimino: "Kasdien gausino jų būrį" (Apd. 2, 47). Bet šiandien: šiandien Viešpats miega. Ir dėl to "vis gausesni būriai praktiškai pasitraukia" (Gaudium et spes). Nesunaudotos "Gyvosios Duonos" perteklius saugomas tabernakulyje, tuo tarpu stalo duonos daug kur pasaulyje sumažėjo. Susidariusią situaciją toleruoti buvo nebeįmanoma, ją reikėjo taisyti, reikėjo reformuoti Eucharistijos celebraciją.

Popiežius Jonas XXIII sielodamasis, kad Bažnyčia niekuomet nenusigręžtų nuo tiesos lobyno, gauto iš ankstesnių kartų", sušaukė Vatikano II Susirinkimą, kurio uždavinys ir buvo patikrinti tikėjimo tiesų perteikimo kanalus. Jis kalbėjo: "Juk kas kita yra mūsų tikėjimo lobos arba mūsų kilniosios doktrinos tiesos, o kas kita būdas, kuriuo jos išreiškiamos, ne kiek neiškreipiant jų prasmės ir minties. Reikia kantriai darbuotis, — kalbėjo popiežius, — kol jis bus surastas". Įsišaknijusi profanacija Bažnyčioje graužė akis ir jo įpėdiniui, Pauliui VI. Jis 1965 metais lapkričio 18 d. savo kalboje iškėlė, sakydamas: "Pasaulio vaikymasis bei taikymasis prie jo yra Bažnyčiai sveti-

mas tiek prieš Susirinkimą, tiek ir po jo". Pasaulis keičiasi, o Bažnyčia ne. Besikeisdamas pasaulis, keičia arba keičiasi visa, kas yra jo. Kristus Paskutinėje Vakarienėje aukojo duoną ir vyną bei jo Kūną ir Kraują eucharistiniuose pavidaluose, valgė ir gėrė jupose, o šiandien Jo Prisiminimą darome liturginėje aprangoje ir kostiumuose. Kas iš Dievo, yra Dievo, nekintama; o kas iš pasaulio, sensta ir keičiasi.

Eucharistija nėra Bažnyčios kūrinys. Ją įsteigė Kristus ir ją paliko Bažnyčiai žmonijos išganymo misijai tęsti. Bet jeigu profaninė įtaka įsišaknydama ima perstatinėti ar atskirti dieviško turinio elementus, tada Šventoji Dvasia per Bažnyčią, per Vatikano II susirinkimą padarytus pažeidimus privalo atstatyti. Todėl ir sakoma — Ecclesia est semper reformanda (Bažnyčia yra visuomet reformuotina). Kitaip ir būti negali. Jei Eucharistijoje Dievo Žodis ir sakramentas nustumti į šalį, o į pirmąjį planą iškelti profanacija, menas, klasikinis giedojimas, socialinis veikimas ir manyti, kad išganymo darbas turės pasisekimą, yra ne kas kita, kaip "visą naktį vargti veltui". Dieviško turinio atmetimas ar jo pakeitimas ciesoriaus plunksnomis, iškilmingumu, muzika, iliuminacijomis nėra gera. Dėl profaninės įtakos Bažnyčioje, kaip pastebėjo K. Rahneris, šiandien žmogus "priima daugybę teologijos osakių, kaip mitologinius dalykus, ir todėl manosi negalįs į juos rimtai tikėti". O be tikėjimo, kaip sako šv. Paulius: "Nelaimingas aš žmogus" (Rom. 7, 24).

Ką reiškia abejingai priimti Vatikano II paskelbtas reformas? Tai reiškia atmesti dievišką turinį ir kovoti už profanaciją; pasirinkti Barabą ir atmesti Kristų. Delsti Vatikano II nutarimų įgyvendinimą, reiškia plėsti dechristanizaciją.

2. Bažnyčią lydi nesėkmės ne nuo padarytų, bet daugiau nuo nepadarytų reformų. Dievo planui statyti tinka tik "mažos kaimenės" vienetai.

Vatikano II susirinkimas iškėlė ne visus svarstytinus klausimus. Jie ir liko nesuderinti su Evangelija ir Apreiškimu. Ir kol jie bus atviru klausimu Bažnyčioje, bus rūpesčių.

Kristus savo Bažnyčią patikėjo "Petrui ir Vienuolikai". Ant Dvylikos pamatų privalo stovėti "Dievo miestas". Kristaus Bažnyčios struktūra susideda iš Dvylikos. Nuo viršaus ligi apačios Dvylika. Evangelijoje yra kartais paminėti Kristaus mokiniai skaičiais, kaip 72, kurie sudaro 6x12, arba 120, t.y. 10x12. Šios cifros pabrėžia tik Bažnyčios struktūrą ir nieko daugiau.

Kaip Kristus, taip ir jo įpėdinis šv. Petras stengėsi neišsimušti iš Dvylikos. Ir trūkstant vieno, šv. Petras meldėsi: "Viešpatie, visų žmonių širdžių žinove, parodyk, katrą iš šių dviejų pasirenki, kad užimtų tą apaštalo tarnystės vietą, nuo kurios nuklydo Judas, pasukdamas į savo kelią" (Apd. 1, 24).

Visa Bažnyčios našta privalo remtis ant Dvylikos. "Mokinių skaičiui augant" (Apd. 6, 1), trūko vyresniųjų tvarkyti Bažnyčios reikalams. "Tuomet Dvylika sušaukė mokinių susirinkimą" (Apd. 6,2) ir jam pavedė išsirinkti septynis vyrus, kad užimtų vakuojančias tarnystės vietas. Susirinkimas išrinktuosius "pristatė apaštalams, o šie melsdamiesi uždėjo ant jų rankas" (Apd. 6, 6) ir, kaip buvo žadėta, apaštalai paskyrė juos tam darbui, o patys toliau atsidėjo maldai ir Žodžio tarnybai (plg. Apd. 6, 4).

Apaštalai, išrinktus ir paskirtus vyresniuosius — vyskupus ir kunigus, prižiūrėdavo, kad jie nenuslystų nuo doros ir rūpintųsi savo kaimene, kuriai Šventoji Dvasia yra juos pastačiusi. Nusikaltusius vyresniuosius bausdavo, netinkamus pašalindavo, o išrinktuosius ir pašvęstuosius skirdavo užimti tarnystės vietą. Bet, nukankinus šv. Steponą Jeruzalėje, prasidėjo didelis Bažnyčios persekiojimas" (Apd. 8, 1). Persekiojami krikščionys, ypač jų vyresnieji ir apaštalai, išsiskirstė ir Viešpaties valia skelbė Evangeliją "visam sutvėrimui" (Mork. 16, 15) "ligi žemės pakraščių". Ano meto sąlygomis išsiskirstę apaštalai negalėjo vienas su kitu susirišti, vienas kitą žinoti. Paskirti vyskupai neteko apaštalų valdžios. Jie tapo savarankiški. Kadangi tada apaštalai, būdami vyskupais, taip pat ėjo vyskupų tarnystę, todėl jų pašventinti ir pastatyti vyskupai tapo teisėtais jų įpėdiniais. Ir tuo pačiu jie visiškai nebesirūpino turėti Dvylikos apaštalų tarnystę ir nuo jų priklausyti. Iš Dvylikos vyskupams buvo žinomas tik Romos vyskupo sostas. Pirmuoju Romos vyskupu buvo šv. Petras, o vėliau šią tarnystę ėjo jo įpėdiniai. Ilgainiui kai kurie įsigalėję vyskupai nebenorėjo pripažinti Romos vyskupo primato. Ir taip "Dievo miestas" ant Dvylikos pamatų liko tik teorija. Praktiškai Dvylikos apaštalų tarnystė tebėra nevei-

kianti ir šiandien. Popiežiai nuo ano meto renkami jau nebe iš Dvylikos.

Sunykus Dvylikos apaštalų tarnystei, pasikeitė Bažnyčios gyvenimo stilius. Apaštalų laikais krikščionių "mažos kaimenės" tvarkėsi komunaliniais pagrindais. Apaštalai prisipažindavo, kad "aukso ir sidabro" pas save neturi. Vėliau bendruomenės turtas perėjo į vyskupų nuosavybę: jie pradėjo auksu ir sidabru puoštis, valdyti žemes ir laikyti vergų. Įsigalėję vyskupai ėmė vienas su kitu varžytis dėl turto ir garbės, o taip pat ginčytis bei vaidytis tarp savęs ar su kaimynais kunigaikščiais. Niekam nepavaldžių ir įsisiautėjusių vyskupų niekas negalėjo sudrausti. Reikėjo įsikišti imperatoriams. Ir taip apaštalų valdžia neteisėtai perėjo į imperatorių rankas. Imperatoriai pradėjo vyskupus drausminti, bausti, neištikimus nušalinti nuo sosto, o palankius skirstyti (plg. imperatoriaus Teodozijaus laiškas Tiro susirinkimo vyskupams). Ši tvarka ilgainiui įsigalėjo, ir kol nesusidaro apaštalų kolegijos tarnystės, tvarkančios Bažnyčios reikalus, valstybių galvos tebesikiša į Bažnyčios vidaus reikalus ir šiandien.

Išnykus "mažos kaimenės", krikščionių būrių ir komunų sistemai, išnyko ir jų vyresnieji — diakonai. Bažnyčią persitvarkė dekanatais ir sudariusiomis parapijomis. Parapija, susidedanti iš neaprėžto nuo 100 ligi keletos tūkstančių žmonių skaičiaus, netinka bet kuriam darbui įvykdyti. Parapijos viršūnėje yra kunigas arba vyskupas, kuris gali tik liturgines funkcijas atlikti. Vadovaujamosios arba auklėjamosios įtakos jis neturi ir turėti negali. Tuo tarpu visai kitaip yra "mažoje kaimenėje". Čia kiekvienas krikščionių būrys turi vyresnįjį-ganytoją, kuris su kiekvienu gali tartis, o su visais kartu aptarti rūpimus gyvenimo klausimus. Čia nariai yra vienas kitam paslaugūs, o galvai — pavaldūs. "Narių daug, o kūnas vienas. Akis negali pasakyti rankai: "Man tavęs nereikia", ar galva kojoms: "Man jūsų nereikia" (1 Kor. 12, 20). Čia nėra diskriminuojamų ir nereikalingų. Čia visi tikėjimu, krikštu ir Dvasia sujungti į vieną Kristaus Kūną.

"Mažos kaimenės" gali atlikti specializuotą darbą, kaip žvejų, dokininkų, kalnakasių, tekstilininkų, chemikų. Brigadinės darbo sistemos yra produktingesnės, rentabilesnės ir išradingesnės. Žodžiu, Dievo planui statyti tinka tik "mažos kaimenės" vienetai. Kristus ne pripuolamai pasiuntė "į visą pasaulį" išganymo darbui Dvylika.

Bažnyčia, persitvarkiusi parapijomis, buvo priversta atsisakyti žygio "į visą pasaulį". Ji savo darbo lauku pasiliko tik doros ir moralės sritis. Ir dėl to išsivystė pasauliniai mokslai, kurie su Bažnyčia yra svetimi. Pijus XI enciklikoje "Divini Redemptoris" (1937 m.) pastebi, kad "ekonominėje bei socialinėje srityje Bažnyčia niekuomet nėra pateikusi smulkiai išdirbtos savo programos, nes tai juk ne jos dalykas". Taipgi II Vatikano susirinkimas pasisakė už "teisėtą kultūros, ypač mokslų, autonomiją" (I, 236), pareikšdamas, "kad Bažnyčia nedraudžia žmogaus meno ir mokslo kultūrai savo srityje vadovautis savais dėsniais ir metodais" (I, 235). Susirinkimas apgailestauja, kad naujųjų laikų istorijoje buvo pasitaikę susikirtimų su moksu pagal, "tam tikrą dvasios laikyseną, kurios kartais netrūko ir krikščionims, nepakankamai įžvelgiančią tesėtą mokslo autonomiją" (I, 204). Bažnyčia, kaip minėta, pasilieka sau doros ir moralės sritis, bet jos yra tampriai susijusios su antropologija, sociologija, psichologija, pedagogika, kurioms, kaip ir ekonominei sričiai, "savos smulkiai išdirbtos programos neturi". Todėl Vatikano II susirinkimas ir teigė, kad visos sritys turi "savo pastovumą, tiesą, gėrį, savus įstatymus ir tvarką" (I, 204).

Bet, nežiūrint visko, Bažnyčia privalo nugalėti kliudančius "į visą pasaulį" žygio barjerus, priimti Dievo teise jai paliktą struktūrą, kad įvykdytų jai pavestą misiją, "sutaikinimo tarnystę" 2 Kor. 5, 28). Nesuderinta Petro žvejyba buvo ne tik varginga, bet ir nevaisinga. Dievas nori, kad visi žmonės darbe rastų savo laimę, todėl jis siunčia Bažnyčią, kuri ragintų ir maldautų: "Susitaikinkite su Dievu" (2 Kor, 5, 20). Visi darbo profiliai, kuriuose dirbs žmogus, susitaikęs su Dievu, privalo jam duoti ir vaisių, ir džiaugsmą. Bažnyčios uždavinys nėra steigti darbo profilius, bet darbo žmogų sutaikinti su Dievu, padaryti jį nauju (plg. 2 Kor, 17), kad čia turėtų "apstu", o ten "amžiną" gyvenimą. Vien humanistinėmis galiomis be Bažnyčios pasiekti išganymo yra neįmanoma.

Žmogui vadovauti, jį valdyti gali tik tas, kas jį sukūrė — Dievas. "Dievo padangtė tarp žmonių. Jis apsigyvens pas juos, ir jie bus jo tauta, o pats Dievas bus su jais" (Apr. 21, 3). Bet kol Bažnyčia yra kelionėje, ją valdyti Kristus įgaliojo "Petrą ir Vienuolika". Dargi neretai valstybės konstitucijose valdymą remia Dievo teise ir valdo Dievo vardu. Kai kurios valstybės yra sudariusios brigadinę valdymo formą: nuo viršaus ligi apačios brigadinė sistema. Tarptautinė Skautų Brolija tvarkosi taip pat skiltimis. Bažnyčią lydi nesėkmės, gal būt, ne nuo padarytų, bet daugiau nuo nepadarytų reformų.

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

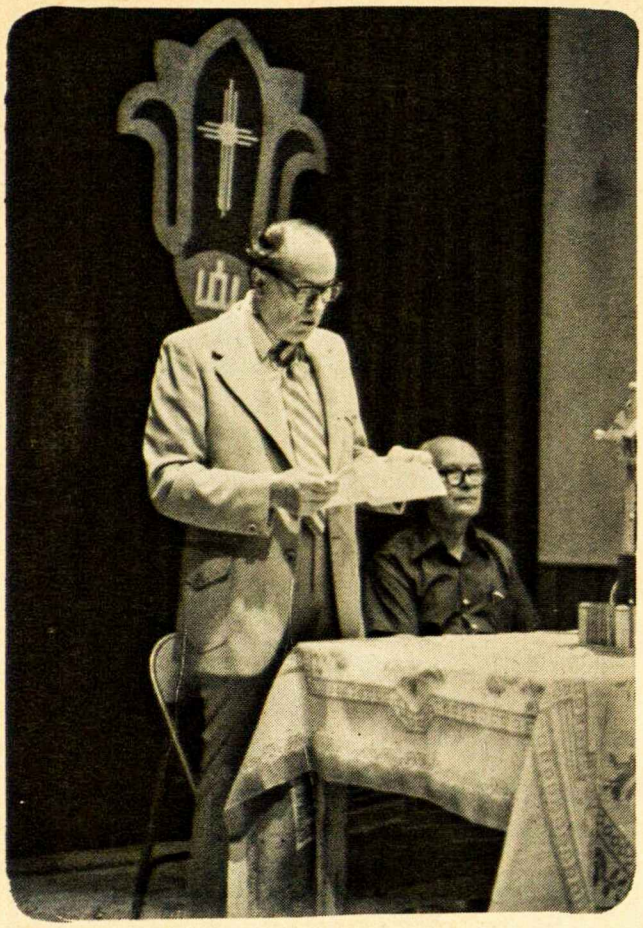

KALBA FEDERACIJOS VADAS

Ištraukos iš dr. Petro Kisieliaus kalbos sendraugių suvažiavime rugpiūčio 20 d., Philadelphijoje, Eucharistinio Kongreso metu.

Kadangi šis suvažiavimas vykdomas Eucharistinio Kongreso metu, tad ir jo pobūdis, šalia specifinių organizacijos reikalų bei problemų, kviečia mus mesti žvilgsnį į ateitininko ideologijos gelmę, atkreipti dėmesį į Eucharistinio Kongreso vedamąją mintį, kuri yra tikrai ateitininkiška — "Eucharistija ir žmonijos alkis". Ateitininkų kūrėjas ir pirmasis vadas prof. Pranas Dovydaitis jau 1920 metais teigė, kad šventoji Eucharistija yra tikrasis kelias visa atnaujinti Kristuje, ir todėl šūkį šitaip papildė: "Visa atnaujinti Kristuje per Eucharistiją". Tuo būdu jis siūlė šventumo idealą: "... jei mes tikrai branginame Kristų, privalome drąsiai atsakyti: tai mes būsime šventaisiais" (cituota iš J. Girniaus knygos "Pranas Dovydaitis", 373 psl.). To meto ateitininkams Dovydaitis nesiūlė šventumo kontempliacijoje, bet tai "inteligentinis Kristaus dvasios darbas šių dienų visuomenėje" (ten pat).

— — —

Vietoje žmonijos-žmogaus alkio, trumpai stabtelkime prie ateitininko šių dienų alkio ir to alkio sotinimo, anot Dovydaičio, per "švenčiausią Eucharistiją".

Pirmoje vietoje mūsų ateitininkiškas alkis yra alkis Dievo, iš kurio mes esame kilę, nešiojame jo prigimtį žmogiškame pavidale ir į jį tikimės sugrįžti pomirtiniame gyvenime, išlaisvinti iš mirtingos žmogaus būklės. Vykdydami mūsų pirmąjį ateitininkiškąjį principą — katalikiškumą — sotiname šį alkį.

— — —

Jau keliasdešimt metų, kai mes didžiai alkstame laisvės ir teisybės savajai tautai ir sau, kiekvienam lietuvių tautos nariui. Šis mūsų tautos alkis yra vienas didžiųjų alkių pačių ateitininkų, nes tautiškumas yra vienas iš mūsų organizacijos svarbiųjų stulpų. Mūsų kraštas išgyvena didįjį alkį politinės ir religinės laisvės. Šioji didžioji neteisybė persunkia visą tautos gyvenimą, paliesdama kiekvieno jos nario dvasios gelmes, statydama užtvarą tarp žmogaus ir Dievo. Eucharistijoje mūsoji tauta semiasi ryžto ir jėgos savo heroiškoje kovoje už tikėjimą ir pilnutinę žmogaus laisvę, neprarasdama vilties pačiose tamsiausiose sutemose.

— — —

Mes, ateitininkai, turime atkreipti dėmesį ir į mintį, kurią pirmą kongreso dieną kėlė Motina Teresė iš Kalkutos. Ji kalbėjo apie laisvę vargšo. Jos žodžiais, šių laikų žmogų dvasiškai dusina visa, kas yra aplink jį, ir jis yra praradęs tą vargšo, paprasto žmogaus laisvę. Atseit, gyvenant aukštos civilizacijos aplinkoje, nyksta žmogaus dvasinis gyvenimas, ryšys su Dievu. Palyginkime mūsų organizacijos aplinką Lietuvoje Dovydaičio-Šalkauskio laikais su šių dienų aplinka tremtyje. Iš tikrųjų anų dienų ateitininkas laisvenis, daugiau idealistas, dvasingesnis...

— — —

Mūsų žmoniškasis alkis būna pasotinamas tik laikinai. Mūsų dvasinis alkis mus nuolat kamuoja ir turi nuolat būti gyvas ir mūsų jaučiamas, nes jo didysis tikslas ir atbaigimas — tai švenčiausioji Eucharistija, Kristus, Dievas.

SUSITIKIMAS SU VISSER'T HOOFT IR YVES CONGAR SIEKIANT KRIKŠČIONIŲ VIENYBĖS

Paruošė Vytautas Bagdanavičius, MIC

Medžiaga paimta iš Antrojo Vatikano suvažiavimo dekreto apie ekumenizmą ir Visser't Hooft knygos "Oekumenische Bilanz"

Pranešėja: Aš pakviečiau susitikti ir pasikalbėti du žinomiausius ekumeninio sąjūdžio kėlėjus iš katalikų ir protestantų tarpo: tėvą Congar ir buvusį Ekumeninės bažnyčių tarybos generalinį sekretorių Visser't Hooft. Kiekvienas iš jų yra vertas mūsų dėmesio. Visser't Hooft, reformatų Bažnyčios narys, šveicaras, net savo žmonai ir sekretorėms nežinant, keletą metų vedė asmeninį susirašinėjimą su kardinolu Bea, krikščionių vienybės sekretoriato vedėju Vatikane. Susirašinėjimai buvo toki sėkmingi, kad pasiekė nelauktų rezultatų. Popiežius Povilas VI buvo priimtas reformatų centre Genevoje.

Tėvas Congar man yra pažįstamas dar iš tarpkario laikų Lietuvoje, kai jis savo knygoje apie Bažnyčių vienybę rašė, jog tos sienos, kurios krikščioniškų konfesijų žmones taip sandariai skiria vienus nuo kitų, iš tikrųjų nėra tokios aukštos ir tikrai nesiekia ligi dangaus.

Šis mūsų susitikimas turi žaismingą arba vaidybinį pobūdį. Vaidyba, pasak Hugo Rahner, yra žingsnis į tokį pasaulį, kuriame veikia kitoki įstatymai. Jie reiškia išsilaisvinimą iš visų slegiančių naštų ir dalyvius padaro laisvus ir dieviškus.

Taigi mes turime šį vakarą kartu su mumis du labai įdomius asmenis. Jie sutiko pasikalbėti mūsų akyvaizdoje. Tik — vienas trūkumas — jų pasisakymai yra per daug dokumentuoti. Visser't Hooft kalba žodžiais, paimtais iš savo knygos "Oekumenische Bilanz", o tėvas Congar cituoja ne savo įdomias knygas, bet II Vatikano dekreto apie ekumenizmą žodžius. Jis turi teisę juos cituoti, nes jis žymia dalimi yra jų autorius.

Visser't Hooft, kas jus privedė žengti tą 400 metų neperžengiamą sieną krikščionių vienybės reikalu?

Visser't Hooft: Mane į tai paskatino esama Vakarų civilizacijos būklė. "Romos katalikybė galvoja per daug vienašališkai, norėdama išlaikyti savo institucijas ir yra reakcininkė. Protestantizmas yra suskilęs ir patekęs į abstraktinį dvasingumą. Liberalizmas yra bekraujis; socializmas yra oportunistinis, o nacionalizmas yra naikinantis". (63 psl) "Dėl to Bažnyčios turi liautis viena kitą nurašinėjusios ir viena su kita elgusios, kaip konkuruojančios prekybinės firmos" (84 psl.) "Atsakomybės sąmonė, kuri siekia visos Bažnyčios atsinaujinimo, reikalauja iš mūsų rimtai mokytis iš kitų Bažnyčių ir priimti visa tai, ką Dievas mums per jas gali duoti". (85 psl.)

Congar: "Šiandien daugely pasaulio kraštų, Šv. Dvasiai įkvepiant, yra daroma daug pastangų, meldžiamasi, kalbama ir veikiama, norint atsiekti tą vienybę, kurios trokšta Kristus. Ir šis šventasis Susirinkimas skatina visus katalikus pažinti laiko ženklus ir uoliai dėtis į ekumeninį sąjūdį" (4 nr.) "Katalikai privalo džiaugsmingai pripažinti ir įvertinti atsiskyrusiuose broliuose sutinkamas vertybes, kylančias iš bendro paveldėjimo. Teisinga ir išganinga pripažinti Kristaus galią tuose žmonėse, kurie jį liudija kartais net kraują praliedami. Dievas yra visada nuostabus ir garbintinas savo darbuose". (4 nr.)

Pranešėja: Mes manome, kad mintis, jog krikščionys turi mokytis vieni iš kitų, yra šiandien atstovaujama tiek protestantų, tiek katalikų. Bet ką tai reiškia praktiškai? Ar nereiškia, kad mes turime kurti naują religinį sambūrį, naują Bažnyčią.

Visser't Hooft: "Yra apgaulingas kelio sutrumpinimas kurti Bažnyčios vienybę šalia esamų bažnyčių. ... Kai kurios studentų grupės savo laiku, pasidavusios pagundai, paėmė šią kryptį. Bet tai yra akligatvis. Tai gali nuvesti tik į naują atskirų organizacijų kūrimą, jau šalia esančių. Ne, vienintelis kelias, kuriame gali pilnai pasireikšti Bažnyčios vienijimosi veikla, yra veikimas dabar esančių Bažnyčių viduje... Jeigu mes jaučiamės pašaukti pioniersiškai veiklai, tai ta pioniersiška veikla turi reikštis viduje mūsų Bažnyčių. O jei mes esame pašaukti būti opozicijoje, tai ta opozicija turi būti ištikimojo opozicija" (161 psl.) "Mūsų tikslas yra ne ekumeninę sektą sukurti, bet Bažnyčias, iš kurių mes esame gavę savo tikėjimą, suvienyti" (255 psl.)

Pranešėja: Bet ar šitoks kelias į Bažnyčių vienybę nėra perilgai trunkantis? Ar žmogaus išganymas nėra kiekvieno jo gyvenimo uždavinys, kurį jis turi tuoj išspręsti? Pagaliau ar Bažnyčios suskilimas nėra kaltė, kuri krinta ant mūsų ir kurią mes turime galimai greičiau atitaisyti?

Congar: Dėl Bažnyčios suskilimo "abi pusės yra kaltos. Tačiau negalima kaltinti atsiskyrimo nuodėme tų, kurie yra gimę atsiskyrusiose bendruomenėse ir jose išaugklėti Kristaus tikėjime. Ir katalikų Bažnyčia priima juos su pagarba ir meile, kaip brolius. Nėra abejonės, kad apsčiai yra tarpe atsiskyrusių brolių ir katalikų Bažnyčios skirtumų, kurie sudaro daug kliūčių, kartais didelių, pilnam bažnytiniam bendravimui. Ekumeninis sąjūdis turi tikslą juos prašalinti. Bet nepaisant tų skirtumų, pasilieka tiesa, kad visi, kurie yra nuteisinti tikėjimu krikšte, yra Kristaus kūno nariai ir turi teisę vadintis krikščionimis ir dėl to yra prasmės, kad ji būtų katalikų Bažnyčios vaikų priimamai, kaip broliai". (3 nr.) Kalbant apie Romos katalikų Bažnyčios nusikaltimus prieš Bažnyčios vienybę, antrasis Vatikano Susirinkimas šiais žodžiais atsiprašo atsiskyrusių brolių: "Todėl nuolankiai prašome Dievą ir atsiskyrusius brolius atleisti mums, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams". (7 nr.)

Pranešėja: Geros valios šiandien Bažnyčių vienybės reikalu yra apstu tiek vadovaujančiuose katalikų, tiek protestantų sluoksniuose. Tačiau ar tai nėra vien mandagumo pareiškimai, kiekvienam pasiliekant prie savo nuomonės: vieniem prie dogmų, kitiem prie neigiamų nusistatymų kai kurių dogmų atžvilgiu. Kyla klausimas, kokią prasmę turi katalikų ir protestantų susitikimai, jei mes nieko naujo nekuriame?

Congar: Tų susitikimų prasmė yra geresniame vieni kitų pažinime. Vieni kitų neigiamybes per šimtmečius mes esame gerai iškėlę. Dabar atėjo laikas pažinti vieni kitų teigiamybes. "Nereikia pamiršti, kad visa, ką Šventosios Dvasios malone atsiskyrusieji broliai nuveikia, gali prisidėti prie mūsų pakilninimo. Kas yra tikrai krikščioniška, niekada negali prieštarauti tikro tikėjimo klestėjimui. Dar daugiau: tai visuomet gali padėti tobuliau įžvelgti Kristaus ir Bažnyčios paslaptį". (4 nr.) Dėl to "katalikai turi stengtis geriau pažinti atsiskyrusių brolių mokslą, jų dvasinį ir liturginį gyvenimą, jų religinę psichologiją ir kultūrą" (9 nr.)

Iš kitos pusės, tuose susirinkimuose "katalikų tikėjimą reikia išaiškinti kaip galima geriau ir tiksliau tokiais žodžiais, kuriuos atsiskyrusieji broliai galėtų geriau suprasti" — "Katalikų tikėjimo atskleidimas jokiu būdu neturi būti kliūtimi pokalbiui su broliais. Būtinai reikia išdėstyti pilną mokslą. Ekumenizmui nieko nėra labiau svetimo, kaip klaidingai drovus taikingumas, nuo kurio nukęstų katalikybės grynumas ir aptemdytų nekintančią jo prasmę". (9 nr.)

Pranešėja: Jeigu ekumeninio sąjūdžio kėlėjai mano, kad jų tikslas yra ne paprastas Bažnyčių ar atskirų skirtingų konfesijų asmenų bendradarbiavimas kultūrinėje, šalpos ar politinėje srityje, bet yra tikros bažnytinės vienybės atstatymas, man kyla klausimas, kaip vadovaujantys ekumenistai vaizduojasi tą kelią ar metodą, kuriuo einant galima tikėtis Bažnyčios vienybės įgyvendinimo?

Visser't Hooft: Aš galėčiau suminėti tris teorijas, siūlančias būdus, kaip siekti Bažnyčios vienybės. Jei nei viena iš tų teorijų nėra pilnai jokios Bažnyčios priimta, jos tačiau liudija žmogiškas pastangas. Pirmoji teorija yra iš tų laikų, kai vyko Bažnyčios skilimas. Ją siūlė žinomas katalikų teologas Erazmas 1519 m. Jis manė, kad visiems reikia sutarti pagrindiniuose punktuose, o kitais palikti visiems laisvę. Antroji teorija sako, kad nereikia išrąnkioti tiesų, kurios yra svarbesnės, kurios mažiau svarbios, bet priimti Bažnyčią, kaip tikinčiųjų visumą, tokią, kokia ji yra su savo tikėjimu. Ji yra Dievo tauta ir Kristaus kūnas ir ji yra vieninga, ir ant jos reikia statyti Bažnyčios vienybę. Šią teoriją atstovavo 19 šimtmety Oxfordo sąjūdis Anglijoje. Trečioji teorija Bažnyčios vienybės ieško ne tiek visuomeninėje vienybėje, ne pagrindinėse tiesose, bet individualiame kiekvieno žmogaus tikėjime ir jo pamaldume. Dėl to ši teorija vadinasi pietistinė.

Man atrodo, nei vienas šių kelių nėra pakankamas. Krikščionybės negalima suvesti į keletą pagrindinių tiesų, nes ji vis tobulėja ir plečiasi. Antra, Bažnyčios negalima laikyti vien tik visuomenine bendrija, nepriklausoma nuo skelbiamų tiesų turinio, nes Kristaus paskelbtos tiesos turi įpareigojančios galios ir turi būti galiojančios visiems. Tų tiesų skelbimas yra pagrindinė Bažnyčios pareiga. Ir trečia, individualus žmogaus tikėjimas gali iškrypti ir, kaip patirtis liudija, iškrypsta. (100-105).

Congar: Tiesa, kad šie metodai, atskirai paimti, vargiai ar gali sukurti Bažnyčios vienybę, tačiau visi kartu jie gali prisidėti prie vienybės ugdymo. Antrasis Vatikano susirinkimas sutinka, kad "esama katalikybės tiesų gradacijos arba laipsniškumo, nes nėra jų vienodas ryšys su tikėjimo pagrindu". (11 nr.) Taip pat daug reiškia kiekvieno krikščionio ekumeninis nusiteikimas. "Nėra tikro ekumenizmo be vidinio pakilimo. Juk vienybės troškimas gimsta ir auga iš dvasinio atsinaujinimo" (7 nr.) "Šis atsinaujinimas turi svarbią ekumeninę reikšmę". (6 nr.) Daug reiškia ir krikščioniškos visuomenės vienybės sąmonė. "Vienybės atstatymas yra visos Bažnyčios rūpestis — tikinčiųjų ir kunigų". (5 nr.) "Taip bus paruoštas kelias, kuriuo eidami broliško lenktyniavimo keliu, visi bus skatinami geriau pažinti bei aiškiau išreikšti neišmatuojamus Kristaus turtus" (11 nr.)

Pranešėja: Stevint atsiskyrusių Bažnyčių vienybės supratimo augimą ir matant katalikų Bažnyčios pritarimą įvairiems metodams ieškoti vienybės, mes galime turėti vilties, kad Bažnyčios vienybės klausimas, nors ligi šiol neišspręstas, bet yra aiškiai išjudintas iš mirties taško ir, Šv. Dvasiai veikiant, ras savo sprendimą.

Visser't Hooft: Ekumeninėje veikloje tačiau nėra vietos perdideliam optimizmui. Reikia pripažinti, kad "jokia didžiųjų tarpbažnytinių problemų ligi šiol išspręsta" (251 psl) Tarpe jų paminėtinos dvi: bendros komunijos klausimas ir neklaidingumo bei Popiežiaus jurisdikcijos klausimas. Tačiau, iš kitos pusės, aš turiu pakartoti, "kad bažnyčių koegzistencijos nepakanka. Jos yra pašauktos tam, kad Dievo tauta būtų matoma realybė. Tai nereiškia suuniforminimo, bet greičiau tai reiškia prašalinimą visų kliūčių, kurios kliudo tikrai sakramentinei vienybei ir bendrai organizacinei struktūrai, kuri sudarytų galimybę bendram gyvenimui, bendram liudijimui ir bendram veikimui" (259 psl.)

Pasaulio Bažnyčių taryba savo neilgame gyvavimo laikotarpyje išmoko dviejų svarbių tiesų, kurios turi didelės reikšmės Bažnyčios vienybės ieškojime. Visų pirma jai paaiškėjo, kad krikščionių Bažnyčia turi būti ir iš esmės yra vieninga. Ir antra, kad ta krikščionijos vienybė turi būti universali, t.y. viską apimanti. (186 p.) Bažnyčių taryba prisipažįsta, kad šios veiklos proga prieš jos akis iškilo nauja realybė, būtent, Bažnyčių vienybės sąmonė. Mes drįstame pasakyti, kad "mes turime sąmonę, kad esminius vieningos Bažnyčios bruožus mes savo gyvenime ir liudijime buvome apleidę" (202 psl.)

Pranešėja: Teisingam uždavinio sprendimui paprastai lemiančios reikšmės turi teisingas uždavinio sąlygų supratimas ir teisingas esamos būklės įvertinimas. Jeigu uždavinio sąlygos yra neteisingai suprastos ir jeigu klaidingai yra įvertinama esama

Nukelta į sekantį puslapį.

"Ateities" redakcija pasiuntė 30 laiškų Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso atstovams JAV, Kanadoj, Vokietijoj ir P. Amerikoj, o taip pat vienam kitam vyresniajam, stebėjusiam Kongreso eigą, prašydama pasisakymų apie "Ateities" pokongresinį (balandžio) numerį, "reakcijos, kritikos, įvertinimo, pastabų, pridėtinių idėjų". Per tris mėnesius mus pasiekė du atsiliepimai. Ilgesnį — vyresnės kartos atstovo Klemenso Jūros iš Brazilijos spausdiname čia, o trumpesnį — stud. Algimanto Čepo iš Kanados — "Laiškų" skyriuje. Ten spausdinamos ir be paskatinimo parašytos kun. A. Steigvilo pastabos iš Argentinos.

Šiame numeryje Klemensui Jūrai atsako Petras V. Kisielius.

atvirai

APIE PIETŲ IR ŠIAURĖS AMERIKOS LIETUVIUS

"Abejoju, kad Brazilijos lietuvių jaunimas būtų labai žavėjęsis Amerikos lietuviais, kurie visada yra žiūrėję į mus 'iš aukšto'..."

Dėl P. V. Kisieliaus straipsnio apie Tretįjį Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą "Jam buvo lemta nešti sunkų dvilypės misijos krovinį" (žr. "Ateitį", 1976 m., 4 nr., 118 psl.) ... trumpai paminėsiu keletą ryškesnių pastabų:

1. Perdaug palankiai įvertinami australiečiai, kurių demonstratyvus pasireiškimas Kongrese, perdaug "linksmas linksminimasis" po Kongreso ir dargi "keistokas" atsiliepimas spaudoje — juos daugiausia supažindina kitokioje perspektyvoje;

2. Neteisingai palyginamas Brazilijos lietuvių jaunimas su Šiaurės Amerikos lietuvių jaunimu mokslo siekimo atžvilgiu;

3. Šiaurės Ameriką atstovavo išimtinai naujųjų ateivių vaikai. O kur pražuvo masė senųjų ateivių lietuvių jaunimo? Ar tenai nebūta lietuvių prieš naujųjų atvykimą. Tas tinka ir Kanadai...

4. Labai abejoju, kad lietuvių kalbos (daugiausia) nemokantis Brazilijos lietuvių jaunimas būtų labai žavėjęsis Amerikos lietuviais, kurie visada yra žiūrėję į mus "iš aukšto", kaip į "žemesnį luomą", todėl straipsnio autorius čia ne tik prasilenkia su tiesa, bet ir neįtikina... Tiesa, kad ir mes žiūrime į Lietuvą, kaip pasaulio lietuvybės šaltinį, bet turime griežtai skirtingą kriterijų ne tik Š. Amerikos lietuviams, bet ir pačiai Šiauriniei Amerikai, nes perdaug gerai žinome: a) Amerika nutautino daugiau milijono lietuvių; b) Amerika išdavė Lietuvą vergijai Jaltoje ir Teherane ir savo išdavimą užantspaudavo Potsdame bei Helsinkyje; c) Amerika užpylė Vokietijos lietuvių stovyklas raudonųjų agentais — su begaline grąžinimo grėsme. Sugriovė mūsų kompaktinės emigracijos planus. Privertė išsisklaidyti po plataus pasaulio kraštus; d) Amerikos politika išdavė ir tebeišdavinėja totalistinei vergijai visas į laisvę besiveržiančias tautas...

Visa tai ir daugelį čia neišvardintų faktų mes perdaug gerai žinome, kad žiūrėtume į Ameriką geriau, negu ji savo veiksmais yra įrodžiusi ir vis teberodo... Ji, peržengusi savo kilimo apogėjų, tebesilaiko tik senais kreditais ir pati to nepastebi.

5. Straipsnio autorius pakartotinai pabrėžia mūsų trečios ar ketvirtos kartos jaunimą ir apgailestaudamas pastebi "silpną lietuvių kalbos mokėjimą! O mes atsakome klausimu: kur yra Amerikos lietuvių trečios ar ketvirtos kartos jaunimas? Ar

---

būklė, tai, nors išoriškai išspręstas uždavinys, gyvenimo praktikoje pasiliks neišspręstas.

Iš šio pasikalbėjimo mes turėjome progą suvokti, kaip yra su ekumeniniu uždaviniu šiandieniniame pasaulyje. Jis yra sunkus, bet Šv. Dvasiai nėra negalimų dalykų žmonijos išganymo kelyje, jei žmonės su ja bendradarbiauja.

daug jų atstovų dalyvauja kongresuose? Ar labai suklysiu, pastebėdamas, kad nesutikome jų nė vieno III-čiame Lietuvių Jaunimo Kongrese? Nors autorius teisingai pastebi, kad Jūs ten turite gausią spaudą, lituanistines mokyklas, gausią šviesuomenę. Visu tuo mes čia negalime girtis, ir jeigu pas mus lietuvybė dar vis nėra mirusi, tai gal tik stebuklu išsilaikė...

6. Autorius per daug pasiduoda "amerikoniškumo emocijoms", kada teigia, kad mes Š. Ameriką laikome idealu ir svajojame apie ją, kaip gaivinantį šaltinį lietuvybės atžvilgiu. O mes čia gerai žinome, kad Š. Amerikoje kas metai "laidojami" ne tik veikėjai, bet miršta ir lietuviški laikraščiai, likviduojamos draugijos, mažėja ar nutausta lietuviškos parapijos, gi mokslus baigęs lietuvių jaunimas traukiasi nuo lietuviško darbo. Dar gyvų "veikėjų" tarpe "nuolatos verda", viso pasaulio lietuvius skaudžiai piktinančios rietenos, išvelkamos net į Amerikos teismus ir tuo daugeliui "atšaldančios" lietuvišką nusiteikimą... Visa tai mus užkrečia tokia "amerikoniškumo garbinimo nuotaika", kad tampa visai suprantamas prieš porą metų lietuvių spaudoje paskelbtas tėvo-sūnaus "konfliktas", kada sūnus Vytauto Didžiojo paveikslą pakeitė Kenedžio portretu. Labai teisingai Vokietijos lietuvių atstovai Amerikos lietuvių atstovus pavadino "amerikiniais šovinistais" ir save laikančiais aukštesniais už visų kitų kraštų lietuvius... Nejaugi tai visagalio dolerio įtaka? Panašius reiškinius jau buvau pastebėjęs senokai, rodos, 1938 metais diskutuodamas su Amerikos lietuviais...

7. Ir dėl senų naudotų "Draugo" komplektų rinkimo ir persiuntimo mums ar tik nebus jau skaudžiai pavėluota. Šitą "malonę" raudonieji Amerikos lietuviai jau keli dešimtmečiai daro: savo dienraštį ir kitus šlamštus iš Amerikos čia tonomis veltui siunčia visiems savo simpatikams ir įkyriai veltui platina. Įsivaizduokite to viso trijų keturių dešimtmečių rezultatą...

Mums patiems užsiprenumeruoti Amerikos lietuvių laikraščius per ilgus dešimtmečius tebuvo tik graži, bet neįvykdoma svajonė, kol pagaliau "atpratome" nuo lietuviško skaitymo. Šimtais atvejų buvo šaukiamasi "brolių amerikiečių" pagalbos, bet jų "širdingai" gili tyla tebuvo vienintelis mums atsakymas...

8. "Lietuviško broliškumo" skyrelyje autorius labai teisingai konstatuoja Pietų Amerikos lietuvių jausmus, patirtus Kongreso metu, nors jie neapima daugumos, nes žinote, kaip yra sunku prikelti staigiai, kas jau nugrimzdęs ilgų dešimtmečių letarge arba kas jau lietuvybei nebeprižadinamai miręs. Bet šitokių jūs ten, Amerikoje, skaičiuojate gal šimtais tūkstančių ir labai dėl to nesijaudinate...

Gi aplamai Kongreso aptarimas ne tik įdomus, bet sklandus ir gana turiningas. Gal kiek perdaug suglaustas, bet, nežiūrint mano aukščiau pabertų pastabėlių, straipsnis tikrai vertingas. Mane labai džiugina ir tai, kad autorius atstovauja jaunimą ir savo tikrai talentingą plunksną skiria lietuviškai kultūrai.

Klemensas Jūra

"Ne vienas jų (P. Amerikos lietuvių jaunimo) atstovas man skundėsi lietuvių kultūros trūkumu jų kraštuose ir reiškė dėmesį Š. Amerikos lietuviškos kultūros apraiškoms." ..

Jaunimas jaučia pasitenkinimą, kai vyresnieji įvertina ir reaguoja į jaunesniosios kartos pastangas lietuvybės atžvilgiu. Tokį jausmą aš pats patiriu, sulaukęs atsiliepimo į mano rašytą straipsnį "Ateityje" balandžio mėnesį. Dar daugiau, jaučiuosi tarsi pagerbtas, kai mano straipsnio vertintojas yra rašytojas ir poetas Klemensas Jūra, kurio poeziją ir aktualią paskaitą Studijų Dienose su dėmesiu klausėme. Dėkoju jam už palankią baigminę pastabą, tačiau jaučiu, kad turiu atsiliepti į jo kritiką, kuri kyla daugiau iš neteisingo mano minčių supratimo, negu iš mūsų nuomonių skirtumo. Taigi šiame rašinyje bandysiu patikslinti kai kuriuos mano straipsnyje iškeltus svarstymus.

Pirma, nejaučiu, kad perdaug palankiai įvertinau Australijos atstovus Kongreso metu. Tikiu, neperžengiau objektyvumo ribos teigdamas, kad stovyklos metu Australijos jaunimas gerai prasirodė pranešimų ciklu "Lietuvos jaunimas". O dėl jų trijų atstovų, kuriems Studijų Dienų programa atrodė per sunki ir per griežta ir kurie demonstratyviai apleido Studijų Dienas, mes negalime pasmerkti visų Australijos atstovų.

Antra, mano užuomina, kad "Brazilijos jaunimas paliko įspūdį, jog jie, kaip ir Š. Amerikoje, siekią aukštųjų mokslų", rėmėsi Brazilijos atstovų daviniais.

Rašytojas Klemensas Jūra savo trečioj ir penktoj pastabose klausia, maždaug, šitokiais žodžiais: Šiaurės amerikiečiai, kur jūsų trečiosios ir ketvirtosios kartos lietuvių jaunimas? Iš šių pastabų susidarau vaizdą, jog rašytojas K. Jūra galvoja, kad

Pietų ir Šiaurės Amerikos lietuvių jaunimas susitinka Brazilijoj prie Zelinos lietuvių bažnyčios Pasaulio Lietuvių Jaunimo Trečiojo Kongreso metu.

aš niekinu ir žeminu tautiečius Pietų Amerikoj, kad jų daugiausia yra trečios ir ketvirtos kartos lietuviai. Anaiptol! Jais galime tik džiaugtis, juos galime tik pagirti, tuo tarpu kai šių kartų lietuviai Š. Amerikoje visai atskilę nuo lietuviško kamieno. Iš tikrųjų Š. Amerikoje man yra žinoma vos keletas trečios ar ketvirtos kartos lietuvių, kurie savo lietuvišku identitetu prilygtų minėtiems P. Amerikos lietuviams.

Nejaučiu, kad pasidaviau kokioms nors "amerikietiškoms emocijoms" konstatuodamas, kad daugumas P. Amerikos lietuvių jaunimo laikė lietuviškąją Š. Ameriką, kaip laisvojo pasaulio lietuvybės žibinto nešėją. Pirma, save laikau lietuviu, ne amerikiečiu, ir nejaučiu, kad esu apgaubtas amerikietiškų emocijų. Antra, nejaučiu, kad pasidaviau kokiom emocijom, nes aš tik atpasakojau, ką mačiau ir girdėjau Kongreso metu: faktus gavau iš pokalbių su pačiais P. Amerikos lietuviais jaunuoliais. Ne vienas jų atstovas man skundėsi lietuvių kultūros trūkumu jų kraštuose ir reiškė dėmesį Š. Amerikos lietuviškos kultūros apraiškoms. Ar tie atstovai gudriai ar negudriai nukalbėjo, yra atskiras klausimas. Tačiau yra faktas, kad jie taip kalbėjo. Aš nedrįstu teigti, kad lietuvių kalbos nemokantis P. Amerikos jaunimas būtų žavėjęsis Š. Amerikos lietuviais prieš Kongresą, ar jais žavisi dar dabar, bet Kongreso metu taip buvo daroma vien dėl stipresnio lietuvių kalbos naudojimo ir tvirtesnio lietuviškos kultūros įsisąmoninimo. Kongreso metu buvo tokia gyva, pulsuojanti lietuviška srovė, kad kiekvienas, kuris jame dalyvavo, buvo kažkokia jėga į ją įsiurbtas. Kiekvienas tuo metu norėjo kuo pilniau įsijungti į Kongreso eigą ir išgyventi visą Kongreso turinį. P. Amerikos jaunimui pilnai tą padaryti kai kur trukdė silpna lietuvių kalba. Tačiau mes visiškai nežiūrėjome į juos iš aukšto; priešingai, mums buvo ir tebėra jų broliškai gaila.

Sutinku, kad Š. Amerikos lietuvių visuomenė turi savo žaizdų ir trūkumų, ir, atsižvelgiant į JAV lietuvių mases, ta visuomenė turėtų būti žymiai stipresnė ir galėjo žymiai daugiau atsiekti; ir kad yra stebuklinga, kad Pietų Amerikos tautiečių trečioji ir ketvirtoji karta pajėgė padaryti tai, ką iki šiol padarė. Tačiau likimo buvo lemta, kad JAV-se atsirado pati gausiausia lietuvių emigracija, ypač po Antrojo pasaulinio karo, tad ir susidarė lengvesnės sąlygos išvystyti savo kultūrinę veiklą. O nedarniais susiskaldymais pasižymi ne vien JAV lietuviai. Jų yra ir kitų kraštų tautiečių tarpe. Pavyzdžiui, esame girdėję, kad ir Argentinoj verdama panaši sriuba.

Nesutinku su rašytojo K. Jūros teigimu, kad mes nepaprastai didžiuojamės, jog esame amerikiečiai. Nežiūrint kur begyventumėm, mes visi pirmiausia esame lietuviai, siekią tų pačių tikslų.

Gi kas liečia JAV užsienio politiką, turiu sutikti su gerb. rašytoju Jūra, kad ji nėra buvusi be klaidų. Su tuo sutiktų ne vienas Amerikos lietuvis. Tačiau JAV užsienio politikos klausimą nesu lietęs savo rašiny, nei manau, kad buvusis Kongresas turėjo su ja kokio nors ryšio. Aš pats, būdamas 19 metų, dar nesu balsavęs prezidentiniuose rinkimuose, tad nesijaučiu visai atsakingas už tąją politiką.

Dar kartą esu dėkingas poetui ir rašytojui Klemensui Jūrai už nuoširdžias pastabas ir dėmesį mano straipsniui.

P.S. Mano pastabos apie Pietų Amerikos lietuvių jaunimą pagrindinai lietė tiktai Argentinos, Urugvajaus ir Brazilijos jaunimą.

Petras V. Kisielius

Vytautas Keblys

TRILOGIJA

Ne pirmas kartas! Ne paskutinis?
Juk ąžuolai tvirtėja, upeliai neišbėga.
Kas žiemą snaigės krenta.
Sidabrinis mėnulis naktį dar šviečia.
Senos pilys dar stovi,
smegenys dar neišsiplovė.

Paklydo sidabrinė šviesa,
neblaivus erelis skraido.
Apsiniaukė žemė visa,
bet nepamiršo savo šalelės.
Genezė vis ta pati.

Triskart nuskrido į svetimą šalelę.
Triskart iškrito iš savo berželio.
Triskart bandė tautiškai apsirengti.
Triskart plyšo jo sparneliai.
Genezė vis ta pati.

Tai trilogija ir susikūrė.
Bet dar upeliai teka, obels žiedai kvepia.
Mandrūs žvirbliai šneka
prie baltojo berželio.

Sidabrinė šviesa prašvito,
erelis jau blaivus,
išmintingas pasidarė.
Vėl išskrido ieškoti
savo šalelės.

GYVENIMAS

Gyvenimas, kaip išpiauta lelijos širdis,
Kaip alkano šerno seilės,
varvančios per dantis,
kaip sužeisto lokio balsas,
rėžiant per ausis.

Iš krūtinės teka kraujas,
juodas, kaip naktis.
Iš pilvo tarakonai šliaužia,
lyg atsibodo jų tremtis.

Vanagas neapsisprendęs —
apžiūri vėžio išgraužtus plaučius.
Tai krenta sniegas iš dangaus,
dar kart jo akis apkraus.

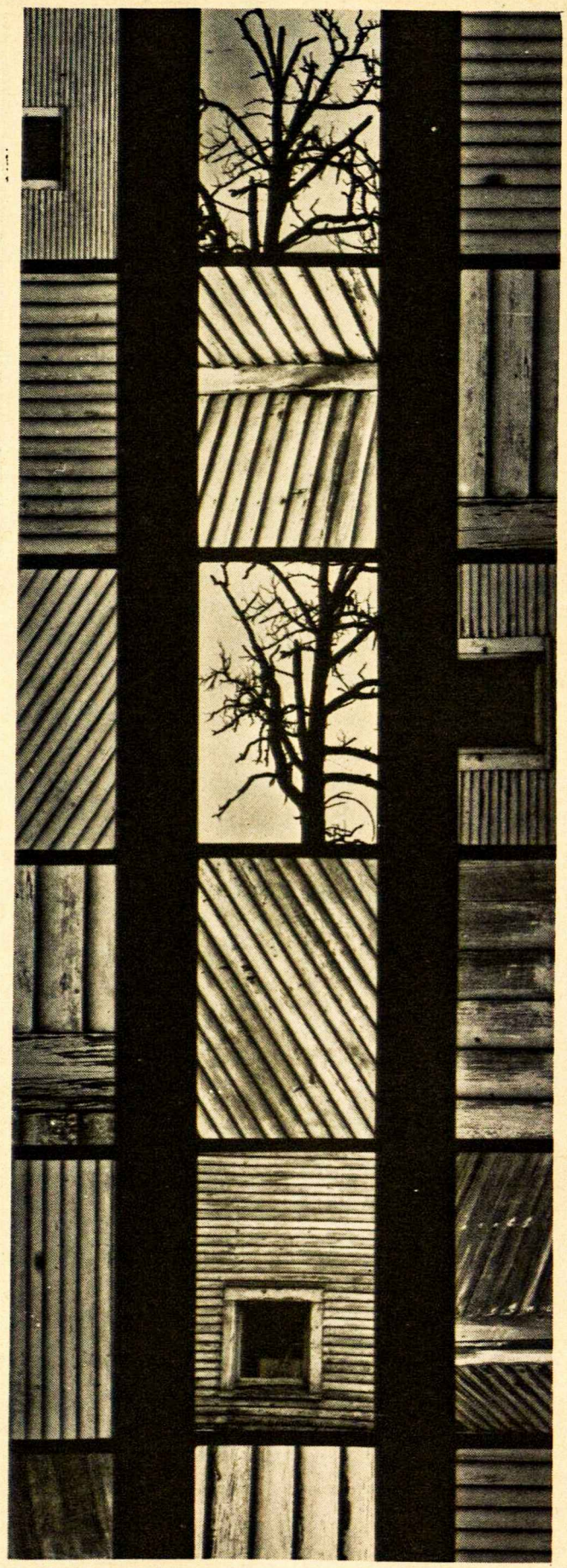

Vytautas Keblys iš Southield, Mich., spausdinęs "Ateity" savo eilėraščių moksleiviu būdamas, vėl grįžta pas mus su savo poezija jau studentas.

atžalos

RAŠYTOJO DĖMESYS "ATŽALŲ" SKYRIUI

Visos eilės premijuotų romanų autoriaus Jurgio Gliaudos 70 metų sukakties proga spausdiname jo pokalbį su Ale Rūta (280 psl.). Sukaktuvininkas laiške pastebėjo, kad tame pasikalbėjime "daug rašytojiško dekleratyvinio elemento, kuris netgi gali būti įdomus atžalėlėms, kurių kūrybą taip mėgstu skaityti "Ateities" puslapiuose."

Rašytojas rodo dėmesį mūsų jaunųjų kūrybai. Ir mes su įdomumu skaitome šiame "Ateities" numeryje atspausdintas jo mintis, o taip pat jo romanus.

KUO GALĖČIAU PRISIDĖTI PRIE LIETUVOS VARDO GARSINIMO

Jei mes gerbiame ir mylime savo tėvus, negalime užmiršti ir jų tautybės. Lietuva yra mūsų tėvų ir protėvių žemė, todėl turime gerbti ir mylėti ir tą tautą, iš kurios tėvai, o tuo pačiu ir mes, esame kilę.

Daug žymių lietuvių po pirmojo pasaulinio karo padėjo išgarsinti Lietuvos vardą. Vienas iš jų buvo dr. J. Basanavičius, kuris spaudos draudimo laikotarpyje spausdino laikraštį — "Aušrą".

Taip pat Darius ir Girėnas buvo drąsūs lietuviai lakūnai, kurie išgarsino Lietuvos vardą, perskrisdami Atlanto vandenyną, bet žuvo Vokietijoje.

Kalanta net savo gyvybę paaukojo už Lietuvą, o Simas Kudirka nepailsdamas dabar siekia Lietuvai laisvės.

Aš taip pat galiu garsinti Lietuvos vardą, gyvendama čia Amerikoje. Aš galiu papasakoti angliškoje mokykloje per istorijos pamoką savo klasei, ką aš žinau apie savo tėvelių gimtinę, parodydama, kur Lietuva yra. Galiu apsirengti ir parodyti savo tautinius rūbus, papasakoti apie lietuviškus papročius, lietuviškas organizacijas, lietuviškas mokyklas ir stovyklas.

Mes negalime Lietuvą išlaisvinti ginklu, todėl bent žodžiu turime skelbti pasauliui, kokią žiaurią priespaudą komunistinė santvarka primetė Lietuvai, kaip ją išnaudoja ir naikina. Mes turime išaiškinti žmonėms, kad komunistų skelbiama propaganda yra tikras melas.

Būdami Amerikos piliečiai, mes galime kreiptis laiškais į senatorius, kad jie padėtų išlaisvinti Letuvą. Taip pat mes turime prisidėti aukomis įvairiems letuviškiems reikalams.

Lietuvos išlaisvinimui nepakanka mūsų jėgų. Mes turime melsti Aukščiausiąjį, kad Jis padėtų atgauti laisvę mūsų tėvynei.

Alma Lelytė

Žvelgiant į mūsų tautos sunkią kovą už laisvę, mums visiems reikėtų imti pavyzdį iš savo narsių brolių ir sesių pavergtoje tėvynėje. Mums visiems reikia pasiryžti jiems padėti. Tėvynės laisvė ir gerovė turėtų būti pirmoje vietoje kiekvieno lietuvio širdyje. Dirbkime ir kovokime vieningai, kad mūsų tėvynė išsilaisvintų iš vergijos pančių.

Audra Nelsaitė. Ištrauka iš Los Angeles šeštadieninėj mokykloj atrinkto ir ALTos premijuoto rašinio "Lietuvos gyvenimas nepriklausomybės ir okupacijos laikais". Audra priklauso Los Angeles moksleivių ateitininkų kuopai .

SULAUKSI PASAULI...

Labas, pasauli —
Kaip gyvuoji?
Ar saulutė tau šviečia?
O gal debesėliai tave tamsina?
Šypsokis, pasauli —
Ir saulutė išsišvies!
Šypsena debesėlius nubaidys!
Priimki, pasauli —
Saulės šilumą, vaivorykščių spalvingą džiaugsmą!
Priimki rožių kvapsnius žiedelius
Ir lietų, kuris tave taip švelniai gaivina.
Sulauksi, pasauli,
To laukiamo ryto, kai žmonės pabus,
Kai neapykanta pražus, o meilė naujai užgims.
Sulauksi, pasauli,
Tu tos valandos, kai amžinybė pavirs realybe.
Kai Dievo Angelas mus ragins Jį sekti.
Sulauksi, pasauli,
To džiaugsmo didingo, tos taikos,
Kuri pagydys mūsų sužeistas širdi.

Lidija Dudėnaitė, Chicagos kun. A. Lipniūno kuopos narė.

DŽIAUGSMAS

Džiaugsmas yra gyvybė.
Tai paukštis, kuris tupi medyje,
Ar sliekas, kuris raitosi žemėje.
Bet kai jis jau ant meškerės,
Jis praradęs savo džiaugsmą, savo gyvybę.

Džiaugsmas yra laisvė,
Kai maži vaikai žaidžia kieme,
Mėto sviedinį, rėkauja ir dažnai susipyksta,
Bet jiems lengva gyventi ir vėl susitaikyti.

Džiaugsmas yra šeima.
Ir šuniukas, ir katytė priklauso tai šeimai.
Kada visa ta šeima susirenka,
Atrodo, nieko nėra geriau gyvenime...

Džiaugsmas yra pinigai.
Turtingų žmonių gyvenimas atrodo toks smagus —
Ką tik jie pasvajoja, tą jie ir turi.
Bet ar tai yra tikras džiaugsmas?

Irutė Adamonytė. Iš Montrealio Prano Dovydaičio moksleivių kuopos laikraštėlio "Žydinčios Dienos".

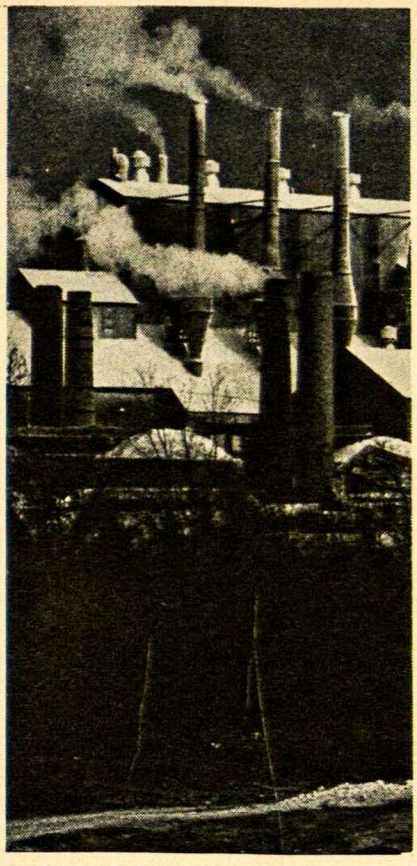

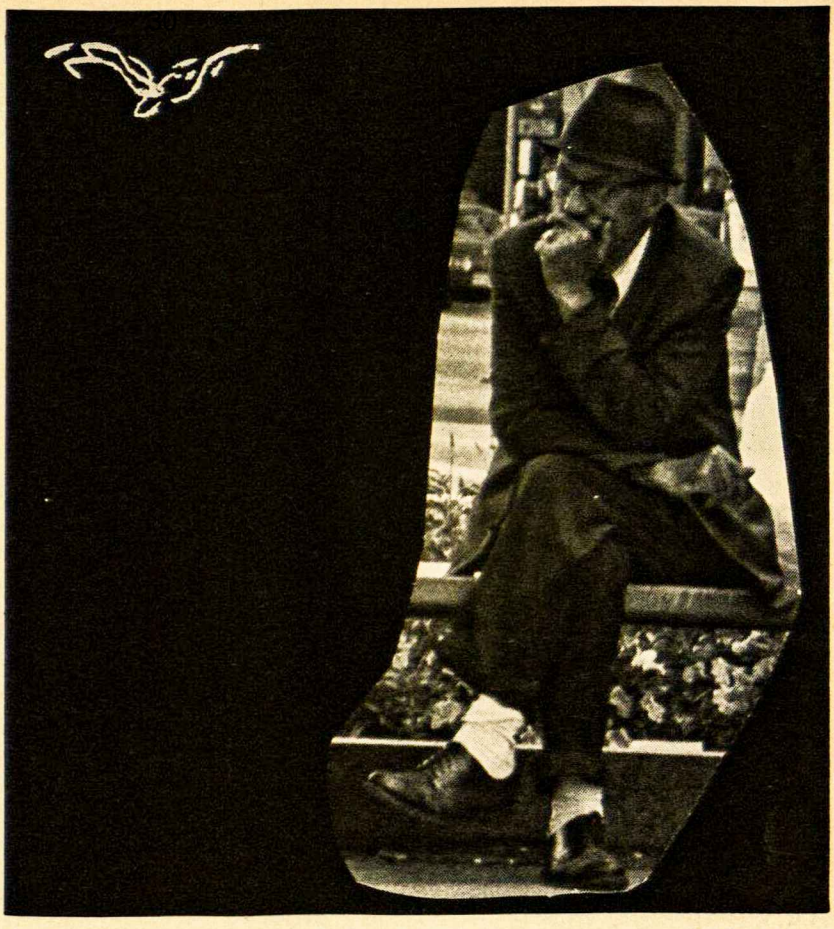

NEBEGRĮŠ

Sėdėjo jis ant pajuodavusio balkio ir lėtai kąsnojo sumuštinį. Paraudusiomis akimis žiūrėjo į tolį, kur dangus susiliejo su fabrikais. Laibi kaminai link debesų stiebėsi ir spiaudė dūmų kamuolius, kurie sklaidėsi ir lipo prie juodo dangaus.

Tebespoksodamas į fabrikus, jis pajuodavusia ranka nubraukė nuo palūpės duonos trupinį. Galva kinksnojo į taktą su dusliu mašinų bildėjimu.

Iš kažkur atskrido paukštelis, nutūpė ant balkio galo ir, kraipydamas galvą, žiūrėjo į linkusį žmogų. Tyliai sučiulbėjo ir papureno plunksnas.

Žmogus lėtai pasuko galvą ir, pamatęs paukštį, nusišypsojo. Paukštelis nušoko į dumbliną žemę, aplenkė mažas pelkes ir atsargiai artinosi prie žmogaus.

Liūdonomis akimis sekė žmogus paukštelio judesius, žiūrėjo, kaip iš dumblo ištraukė purviną trupinėlį ir skubiai sulešė. Akys jo blizgėjo, ir nuriedėjo didelė aršara, palikdama pilką taką suodiname veide.

Paukštelis, lyg nujausdamas žmogaus nusiminimą, ramiai tupėjo ant plytgalio ir žvelgė į kaminus, iš kurių veržėsi tiršti dūmai.

O žmogus žiūrėjo į paukštį ir, lėtai purtindamas pražilusią galvą, tyliai šnibždėjo:

— Kam važiavau? Dievuli mano, kam važiavau?

Ir taip jie ten išbuvo ilgą laiką — sulinkęs senis ir mažas paukštelis. Per senio raukšlėtą veidą riedėjo ašaros, kai jis, žiūrėdamas į paukštelį, prisiminė praeitį, jaunystės dienas, ūkį...

Plyšo juodas dangus, ir plyšys didėjo, praleisdamas auksinius saulės spindulius. Sublizgėjo paukštelio akys, sublizgėjo ir senelio ašaros.

Paukštelis pažiūrėjo į spindintį plyšį ,sučiulbėjo ir, išskleidęs sparnus, kilo aukštyn. Skrido vis aukštyn ir aukštyn į tą žavintį plyšį, ir greitai besimatė nepasiekiamas, ratu besisukąs tašakas.

Kai paukštelis pradingo, senis nuleido galvą ant krūtinės ir virpančiomis lūpomis ištarė:

— Nebegrįš.

Plyšys lėtai užsidarė, ir vieta, kur sėdėjo žmogus, vėl užtemo.

Sukaukė fabriko sirena. **Aloyzas Pakalniškis**

laiškai

IŠ ARGENTINOS

... labai gerai aprašytas III Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas "Ateities" specialiame balandžio numeryje. Labai objektyviai Petras V. Kisielius (118 psl.) įvertino šio viso kongreso eigą ir puikiai charakterizavo jaunimą iš įvairių pasaulio kontinentų. Sveikinu korespondentą.

Tik gal įsimaišė mažas netikslumas, kas liečia Argentiną, kur sakoma (žr. "Antai...", 114 psl.), kad Argentinoje niekuomet nebuvo įsteigta ateitininkų. Ateitininkų studentų grupė buvo įsisteigusi jau prieš 12 metų, tiktai neilgai gyvavo, vos vienerius metus.

Sutinku su Redaktoriaus pastaba, kad ateitininkai negali skaldyti jaunimo. Priešingai, ateitininkai galėtų apjungti rimtesnį jaunimą. Būtų gerai, kad jie įsisteigtų iš naujo pas mus Argentinoj. Būtume labai dėkingi už pagalbą.

Tegul "Ateitis" ruošia jaunimą išeivijoje naujiems ateities darbams, ypač sąmoningam ir atsakingam atsinaujinimo darbui.

Kun. Aug. Steigvilas,
Buenos Aires

Dėkoju už pataisą, kad Argentinoje vis dėlto ateitininkai studentai vienerius metus veikė. Nežinau, kodėl mūsų pokalbiuose Argentinoj tas faktas niekad nebuvo paminėtas ar mano dėmesy "neužsiregistravo".

Kęstutis Trimakas

IŠ KANADOS

Tik neseniai vėl perskaičiau Petro V. Kisieliaus apibūdinimą ("Ateitis", 4 nr., 118 psl.), ir buvo smagu pergyventi PLJ Kongreso įvykius. Kaip Petras pats minėjo, yra sunku tvarkingai aprašyti tokį plataus masto įvykį keliose žurnalo eilutėse. Tikrai pats žmogus turėjo ten būti, kad pajustų kongresinę dvasią. Vis vien manau, kad Petrui pasisekė perduoti svarbiausias mintis ir įspūdžius.

Algimantas Čepas,
Islington, Ont.

Daugiau ar giliau

Natūralu mums pašaukimų tikėtis iš savo jaunimo ideologinių organizacijų: ateitininkų, skautų, neolituanų, vyčių. Bet ateitininkų žurnalas "Ateitis" dar neturi grynai religinio skyrelio, retai jame užtiksi Kristų Dievą paminėtą: kaip jie viską naujina Kristuje?!

Br. P. Kleinotas, S.J.
"Mūsų Žinios",
liepos 11 d., 245 psl.

Jei Br. Kleinotas nori čia pastaba pasakyti, kad ateitininkuose ir "Ateityje" dar trūksta ir turėtų būti daugiau gyvo krikščioniškumo, kuris galėtų pašaukimų išugdyti, su tuo pilnai sutinkame. Ir mes tai pastebime ir tikimės užtikę kelią, kuris, daugeliui įsijungus, gali pažadinti krikščioniško atsinaujinimo sąjūdį ateitininkuose (žr. "Ateitį", 7 nr., 232 psl.).

Tik mums atrodo, kad pastabos autoriaus pasirinktas mastelis yra per siauras. Šventus vardus svarbu ne dažnai, bet prasmingai minėti. O "grynai religinio skyrelio" pavojus yra toks pat, kaip ir sekmadieninės religijos — abu "gryni", nuo gyvenimo atitrūkę.

Kęstutis Trimakas

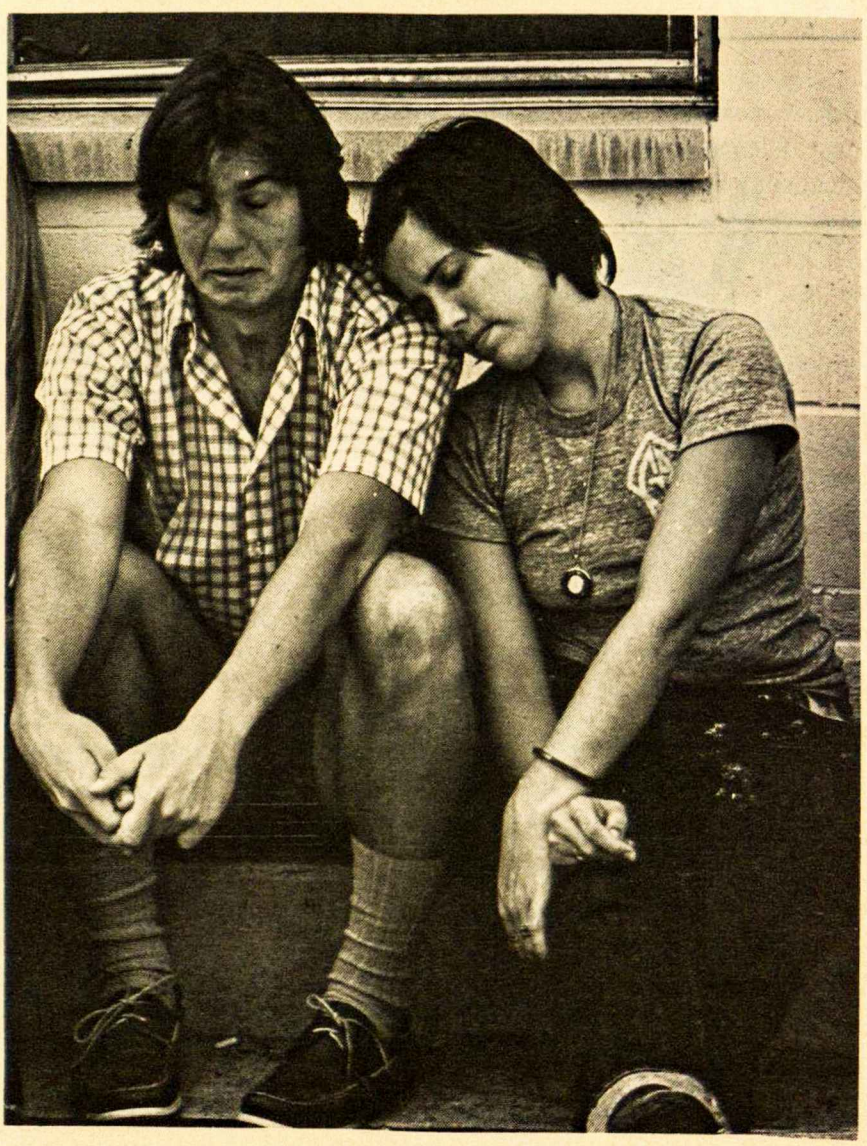

Galvojam, svarstom ir samprotaujam, kokį čia dabar laišką redakcijai parašyti.

knygos

MARTYNO MAŽVYDO ŠEŠĖLIS

Praslinkus vos penkeriems metams nuo "Vaišvilko", Juozas Kralikauskas šiemet mums į rankas paduoda naują knygą — "Martynas Mažvydas Vilniuje" (307 psl., premijuotas romanas, išleistas Lietuviškos knygos klubo, spaustas "Draugo" spaustuvėje). Į savo jau ilgoką istorinių romanų eilę Kralikauskas įstato ir šį — "Ir ne šiaipsau kratinį — gerą knygą" (naudojant Mažvydo žodžius romane, spl. 276) — ko, be abejo, autorius siekė. Bet ar pasiekė?

Perskaičius abu romanus vienu įsibėgėjimu, įdomu juos palyginti. Abiejuose naudojamas tas pats literatūrinis metodas, tarptautinėje literatūroje seniai įsigalėjęs ir gal jau kiek nublankęs, bet lietuviams dar naujas ir šviežias — tai sąmonės srautas. Kralikauskas juo atskleidžia savo pagrindinių veikėjų vidinį pasaulį — Vaišvilko ir Mažvydo — ir dar įleidžia kitą srautą — istorinių iškarpėlių, kurios išryškina pagrindinių veikėjų išorines aplinkybes.

Kralikauskui įdomu bandyti iš istorijos miglų ištraukti asmenybes, gyvenusias kritiškose Lietuvos išsivystymo laikotarpiuose, kurios tačiau istorijos puslapiuose lieka už didžiųjų figūrų šviesos rato. Štai — Vaišvilkas išnyra iš Mindaugo pašonės viduramžių Lietuvoje, besiblaškančioje tarp monarchinės ir konfederacinės santvarkos, tarp Romos katalikų ir Rytų stačiatikių religinės įtakos. Mažvydas iškeliamas iš renesanso ir protestantų reformacijos audrų plakamos Lietuvos; ir nemažiau plakamos svetimų valdovų — italės Bonos Sfrozos — lenkų ar sulenkėjusių didikų — kietos valdžios. Be to, Kralikauskas impresionisto teptuku tapo Vilnių, Lietuvos širdį. Vilnius viduramžiuose — į kurį Vaišvilkas vos spėja koją įkelti, lieka paslaptinga tvirtovė, kurioje dar nematyti nė vieno kryžiumi paženklinto bokšto. 16-tojo šimtmečio Vilnius, iš kurio Mažvydas negali bėgti net mirtinam pavojui gresiant, — jau daugelio bokštų išpuoštas, knibždėte knibžda įvairiausių luomų ir tautybių gyventojais, rungiasi su kitais Europos miestais grožiu ir garsu. Vaišvilkas žvelgia į Vilnių iš tolo — jį regi savo vaikystės prisiminimų šviesiose spalvose. Mažvydas, kalinamas netoli miesto, jo matyti negali, bet mintimis vaikšto jo gatvėmis.

Vaišvilką ir Mažvydą Kralikauskas įsivaizduoja kaip gana sudėtingas asmenybes, plėšomas būdo priešingybių ir taip pat prieštaraujančių idealų bei siekių. Vaišvilkas — vienuolis-valdovas — siekia iškilti ir išnykti, turėti ir atsižadėti, paklust ir įsakyti, gelbėti ir bausti. Jam vaidenasi ir karaliaus sostas, ir vienuolyno tyla. Mažvydas pristatomas, kaip individualistas rašytojas, kuris taip pat nori tapti visuomenininku, liaudies švietėju

ir kėlėju. Jis — darbštus tinginys ir dar, pasak jo mylimosios: "... neišpasakytai gera dūšia. Ale karšto būdo ir ambicingas. Stoiškas, vienuoliškas. Atsidavęs raštams ir mokslui... Greit pastebi, kas gražu..." (psl. 203). Ir Vaišvilkui, ir Mažvydui nesiseka meilėje — abu praranda mylimąją dėl nepalankių aplinkybių ir dėl jų pačių neapsisprendimo. Abu dėl meilės išgyvena kaltės jausmą. Ir Vaišvilkas, ir Mažvydas gyvena kitos, stipresnės asmenybės šešėlyje — Vaišvilkas tėvo Mindaugo, Mažvydas — savo mokytojo Abraomo Kulviečio. Abiejų asmenybės išsivystymas dėl to ir nukenčia ir pagaliau pribręsta. Abiejų veiklą įkvepia ir politiniai ir religiniai motyvai, kurių sampynos jie patys neįstengia išraizgyti. Abu atskalūnai, savo bendraamžių daugumos nesuprasti, atmesti. Abu kontempliatyvūs revoliucionieriai, drauge švelnūs ir užsispyrę. Net persekiojami tvirtai laikosi savo įsitikinimų ir, kai autorius juos suveda su kilniais priešingių pažiūrų atstovais, abu išgyvena dvasios sukrėtimą, bet galop laikosi savo. Abu kalinami ir kankinami, ištveria, pergyvena lemtingą lūžį, įžvelgia kai kurias praeities klaidas, apsisprendžia, kuria linkme gyvenimą pasukti.

Taigi, "Vaišvilkas" ir "Mažvydas" daug kuo panašūs. Bet yra ir didelis skirtumas — pirmasis romanas pasisekęs, antras — daug silpnesnis. Vaišvilko asmuo geriau išvystytas negu Mažvydo. Vaišvilkas pats daugiau veikia, jo sąmonės sraute iškyla ryškesni jį charakterizuoją epizodai, jis įgauna savitą ir įdomų veidą, santykiaudamas su kitais, nuo jo besiskiriančiais asmenimis. Jo dvilypumas vykusiai iškeliamas. Jo įsitikinimams duodama platesnė perspektyva — parodoma, kaip jis juos įgijo ir kaip dėl savo ribotumo nepasiekia, ko tikisi. Ypač įspūdinga yra konfrontacija su išmintinguoju kriviu, pagoniu, kuris apsišvietusiam ir apsikrikštijusiam valdovui parodo jo siaurumą ir egoizmą. Rytų-Vakarų susidūrimas čia pasiekia kulminacinį tašką. Su Mažvydu, tačiau, išėjo kitaip. Formulė ta pati, bet rezultatas ne toks.

Nežiūrint visų 309 puslapių, jį aprašančių, Mažvydas lieka popierinė iškarpa. Jis — šešėlis, kuriam bandoma prisegti žmogaus veidą, jį lyginant su didžiomis to laiko ir praeities asmenybėmis. Tačiau tos paralelės yra dirbtinės. Keliamas ant svetimų pečių, Mažvydas neiškyla. Štai, jis save laiko Lietuvos liaudies prototipu: "Mano likimas panašus į visos valstietijos, į liaudies, į Lietuvos didesniosios pusės. Ji laisvę tepažįsta tiktai iš vardo, dainų ir sapnų. Šitas nužemintas priklausomumas — man nuolatinė kančia, per metų metus atvira žaizda" (psl. 119, pabraukimas autoriaus). Perdėjimas. Mažvydas, kaip mokytojas, turėjo geresnį išsilavinimą ir geresnį gyvenimą negu kaimiečiai. Tas jo "priklausomumas" paprastas ir kasdieniškas dalykas, reali gyvenimo dalis, nesėdintiems valdovo soste. Mažvydas — žiauriai puolamas, kaip kunigaikštis Žygimantas, Vytauto Didžiojo brolis, už pastangas "iškelti žemesnio luomo žmones". Ir jis, "negailestingas didžiūnams", o mylįs vargšus (žr. psl. 129). Čia jau kažkas panašaus į didybės maniją. Mažvydo padėtis toli gražu ne tokia, kaip

"Nežiūrint visų 309 puslapių, jį aprašančių, Mažvydas lieka popierinė iškarpa. Jis — šešėlis, kuriam bandoma prisegti žmogaus veidą, jį lyginant su didžiausiomis to laiko ir praeities asmenybėmis. Tačiau tos paralelės yra dirbtinės. Keliamas ant svetimų pečių, Mažvydas neiškyla."

kunigaikščio. Be to, jo simpatijos liaudžiai — dažnai vien gražūs sentimentai. Kai jis pagaliau prieina prie katekizmo rašymo prastiems žmonėms prasta kalba, jam labiau rūpi, kad štai jis pirmasis rašysiąs knygą lietuvių kalba, negu ta liaudis, kuriai rašo. Ir vėl — tardomas, Mažvydas galvoja esąs, kaip Liuterio bendradarbis Pilypas Melancthonas — ir jis mokytas, išmintingas, ištikimas (žr. psl. 156). Bet ir tai nuskamba keistai — visoj knygoj Mažvydas nerodo jokio prisirišimo Liuteriui. O gal čia iškeliamas jo prisirišimas prie Kulviečio ir kitų, pabėgusių į prūsus? Jei taip, ir tai nėra taip jau nepaprastai kilniu ir pavojinga, nes Kulvietis nei persekiojamas, nei puolamas. O būti profesorium Wittenburgo universitete, kaip Melancthonas, nėra tas pat, kaip mokytojauti vos besikuriančioje mokykloje, kaip Mažvydas. Mažvydas ir į šv. Kazimierą panašus — ligotas, nekaltas, gailesčio vertas. Jis aiškina apuokui už savo kalėjimo sienos: "Ar gal per mano kosulį tu girdi džiovininko Kazimiero kosulį. Iš koplyčios Capella beata Casimir? (Juk Kazimieras dar nebuvo kanonizuotas!)" (psl. 280). Bet ir tai nevykęs palyginimas — juk protestantai priešinosis šventųjų garbinimui. Iš kur Mažvydui tas pamaldumas?

Įdomu įžvelgti, įsijausti į kitų įsitikinimų žmones, bet ar reikia dėl to prarasti perspektyvą? "Vaišvilke" Kralikauskas parodo, kuo jo herojus tiki, bet parodo ir to tikėjimo ribotumą bei klai-

dingą (žmogiškai!) jo pritaikymą. O "Mažvyde" naivusis eruditas visuomet teisingas. Ir dar. Visi jam priešingi asmenys, išskyrus išmintingąjį kanauninką (kuris patrauklus, nes yra Mažvydo mylimosios Renatos giminaitis), piešiami juodomis spalvomis. Visų tardytojų išvaizda prasta arba keista, o visi pritariantieji protestantizmui žavūs ir patrauklūs. Suprantama, kad protestantai katalikų Bažnyčią matė blogoje šviesoje, bet argi istoriškai tikslu neduoti jokios užuominos, kad buvo ir gerų dvasininkų net Lietuvoje, jeigu siekiama pateiki ano laikotarpio paveikslą?... Kur tada Merkelis Giedraitis, sakęs liaudžiai pamokslus lietuviškai? Kur jėzuitų akademija, kur kas aukščiau stovėjusi, negu protestantų mokykla? Net ir paties Mažvydo religiniai įsitikinimai neįtikina, nors jis be galo kartoja, kad dėl jų kenčiąs. Jie lieka migloti, nors teigiama, kad jie yra. Tačiau ne dėl jų jis lieka Vilniuje, o dėl Renatos!... Taip nubluņka ir Mažvydo kankinio vainikas.

Dar ir kita bėda su Mažvydu — jis neturi ką veikti... Aišku, kalėjime jis be darbo, bet ir visoje knygoje mažai ką veikia. Kai mokykla uždaroma, jis negauna darbo ir perdaug nesistengia gauti. Tai labai susilpnina jo didelių svajonių vertingumą. Jis pats ir kiti jį darbščiu vadina, bet jis pasirodo naivus svajotojas, amžinai kitų persekiojamas ir dėl to amžinai verkšlenantis. Net per 12 puslapių, skiriamų Čartoriškio užsipuolimui ir pūgos epizodui, Mažvydas didvyriškumo nepasiekia. Net kalėjime, kai jis turi begales laiko, ne apie būsimą katekizmą mąsto, o daugiausia pats savęs gailisi. Tad jo mylimosios Renatos apibūdinimas gal jam labiausiai ir tinka. Jis — tikras "vargšas kačiukas". Tad nesutinku su p. Vytauto Jonyno nuomone, kad "autoriui iš esmės pavyko pagauti pagrindinius charakterio bruožus ir perteikti skaitytojui jo vidinį augimą" ("Martynas Mažvydas Vilniuj ir mumyse", "Draugo" šeštadieninis priedas, 1976 m., rugpiūčio 21 d., psl. 2).

Aišku, yra lengviau istorinį romaną sukritikuoti, negu jį parašyti. Tad nenorėčiau palikti įspūdį, kad Kralikausko neverta skaityti. Nubudusiems ir apsitrynusiems, kurie lietuviškos knygos nesibaido, istorinis romanas gali daug ką duoti. Mums reikia platesnio ir gilesnio įsijautimo į tautos istorinę raidą, negu gavome istorijos vadovėliuose, jau seniai praeitin nugarmėjusiais šeštadieniais. Bet, jei nori iš dviejų rinktis vieną — labiau rekomenduoju "Vaišvilką" negu "Mažvydą".

Sesuo Ona Mikailaitė

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Icchokas Meras. STRIPTIZAS, arba Paryžius-Roma-Paryžius. Romanas. Išleido "Ateitis". Spaudė Lietuvių Enciklopedijos spaustuvė. Aplanką piešė Zita Sodeikienė. Kaina 8 dol.

Icchokas Meras yra lietuvių rašytojas, viešumon išėjęs 1960 m. savo pirmąja apsakymų knyga "Geltonas lopas" okupuotoje Lietuvoje. Brandžiu romanu "Lygiosios trunka akimirką" (1963) Meras užsitikrino vietą lietuvių literatūroje. Po to jis išleido dar du romanus ir du apsakymų rinkinius. Paskutinysis Mero romanas "Striptizas", spausdintas periodinėj spaudoj okupuotoj Lietuvoj 1971 m., susilaukė priekaištų iš komunistinės valdžios linijos besilaikančių kritikų. Šį romaną buvo atsisakyta išleisti atskira knyga. 1972 m. autorius išvyko iš Lietuvos ir šiuo metu gyvena Izraelyje.

"Šiame Mero romane žmogus turi atsistoti jau ne prieš savo sieloje glūdinčius neapykaņtos ir žiaurumo kirminus, bet tiesiog prieš pačią mirtį... Herojus turi pereiti keletą ratų su besikartojančiais, bet vienas nuo kito progresyviai skirtingais įvykiais, kiekviename rate vis mažėjančio diametro spirale, kol galų gale paskutinis jos ratas išnyksta mirties taške" (dr. Rimvydas Šilbajoris).

Knyga gaunama "Ateities" leidykloje, c-o Mrs. M. Bajorūnienė, 17689 Goldwin Dr., Southfield, Mich. 48075.

V. Daugirdaitė-Sruogienė. LIETUVOS STEIGIAMASIS SEIMAS. Išleido Lietuvos Fondas. Spaudė Pranciškonų spaustuvė. Autorė ryškiai ir suglaustai išdėstė atkurtos nepriklausomos Lietuvos kovas valstybei apginti, intensyvų pasiruošimą Steigiamajam Seimui rinkti, rinkimų eigą ir Seimo atliktus darbus. Iškeltas to meto visų Lietuvos piliečių veiklus politinis apsisprendimas — balsavo 90 procentų turėjusių teisę balsuoti. Knyga gausiai iliustruojama ano meto (1917-1922) įvykiais, reikšmingomis vietomis ir asmenimis, susijusiais ne tik su Seimu, bet ir su visu Lietuvos valstybiniu gyvenimu. Pridėta turinio santrauka anglų kalba. 262 psl. Kaina 6.50 dol.

TĖVYNĖS SARGAS. Politikos ir socialinių mokslų žurnalas. 1976 m. Nr. 1 (35). Red. P. Maldeikis. Leidžia Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjunga. Straipsniai: "Kelias į Lietuvos laisvę" (St. Lušys), "Šnipų ir gubernatorių persekiojamas vyskupas — Motiejus Valančius" (P. Maldeikis), "Lietuvių išeivių politinė veikla, laikams ir žmonėms besikeičiant" (J. Varnas), "Tautų išlaisvinimo siekimas ir Helsinkio konferencija" (K. Bartkus), "Du Winnebago epai — Kristaus pranokėjai" (Vyt. Bagdanavičius). Kaina 3 dol.

Ateitininkų Sendraugių Sąjungos visuotinio suvažiavimo, įvykusio 1976 m. rugpiūčio 7 d. Philadelphijoje,

REZOLIUCIJOS

Mes, išeivijos ateitininkai sendraugiai, susirinkę į savo visuotinį suvažiavimą, savo mintimis jungiamės su okupuotos Lietuvos kenčiančiais katalikais, atjaučiame juos ir prašome Geriausiąjį Dievą jų kančias palengvinti. Lietuvos ateitininkams siunčiame nuoširdžiausius linkėjimus.

Suvažiavimas pabrėžia svarbų ateitininkų sendraugių vaidmenį išeivijos lietuvių religiniame, kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime. Ateitininkų uždavinių įgyvendinimui suvažiavimas ragina visus narius aktyviai remti Sąjungos bei jos padalinių egzistenciją ir veiklą. Nuoširdžiai jungtis visuomeninėn veiklon krikščioniškosios artimo meilės ir lietuviškojo solidarumo dvasioje. Visomis išgalėmis remti moksleivių ir studentų ateitininkų veikimą. Skirti ypatingą dėmesį savo dvasiniam atsinaujinimui giliąja krikščioniška prasme. Jungtis į kovą už tikėjimo laisvę, būnant jos šaukliu laisvajame pasaulyje.

Besiruošdami visos ateitininkijos kongresui, skyriai ir pavieniai nariai vykdo Ateitininkų Federacijos Vyriausios Valdybos nurodymus. Prieškongresinėje veikloje 1976-77 veiklos metais kiekvienas sendraugių skyrius organizuoja: 1. krikščioniškojo atsinaujinimo savaitgalius, 2. bendras šeimynines Mišias, 3. susirinkimuose gvildena gyvosios krikščioniškosios dvasios klausimus, 4. puoselėja kultūrinę kūrybą ir jos vaisių naudojimą.

Suvažiavimas įpareigoja skyrius ir narius rūpintis idėjinės ir finansinės paramos teikimu "Ateities" žurnalui, kuris turi uždavinį atspindėti visą ateitininkijos gyvenimą.

Suvažiavimas atkreipia narių ir visuomenės dėmesį į Lietuvių Katalikų Tarnybos ir Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos Rėmėjų Organizacijos veiklą, ragina visus jas remti ir skaityti bei platinti Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką.

Suvažiavimas ragina sendraugių skyrius ir pavienius narius ieškoti konkrečių būdų artimesniam bendradarbiavimui su Vyčių organizacija, kurios religiniai ir tautinai principai mums yra bendri.

Suvažiavimas primena, kad ateitininkai sendraugiai turi jausti pareigą rūpintis aktualiais katalikų ir bendraisiais lietuvių išeivių klausimais. Pirmaujančios svarbos šiuo metu yra lietuviškų jaunimo organizacijų, lietuviškos spaudos, lietuviškų parapijų ir vienuolijų išlaikymas.

Viršuj: prezidiumas: pirm. Vyt. Volertas, pirm. dr. A. Damušis, sekr. K. Keblinskienė ir sekr. A. Milmantienė. Apačioj: dalyviai; prieky vysk. Antanas Deksnys ir prel. Pr. Juras.

Sendraugių anketos rezultatai

- Skyrių susirinkimuose reguliariai dalyvauja 53 procentai.
- Pusė atsakiusiųjų teigė, kad sendraugių veiklai labiausiai trūksta konkrečių uždavinių.
- Daugiausia (28 proc.) manė, kad organizuotai sendraugių veikla turi rūpintis jaunimo auklėjimu ir talka ateitininkų jaunimo sąjungom.

Antroje gegužės mėnesio pusėje Ateitininkų Sendraugių Sąjungos centro valdyba paruošėme anketą ir išsiuntinėjome ją kiekvienam sąjungos nariui. Šia anketa buvo siekiama dviejų dalykų: informacijos ir komunikacijos.

Pirma, norėjome pasiinformuoti sąjungą liečiančiais klausimais: kiek iš mūsų aktyviai dalyvaujame skyrių veikime, ko labiausiai mums trūksta, kokie, narių nuomone, turėtų būti svarbesnieji mūsų veiklos tikslai. Be to, norėjome sužinoti, kiek žadama dalyvauti sąjungos visuotiname suvažiavime Philadelphijoje ir sendraugių vasaros stovyklose Dainavoje ir Kennebunkporte.

Antra, anketa norėjome iš kiekvieno nario susilaukti pasisakymų, pasiūlymų, patarimų.

Reikia pasakyti, jog mūsų tikslas buvo dalinai pasiektas. Gaila, kad didelė dalis sąjungos narių neradoreikalo grąžinti užpildytas anketas. Iš 900 pasiųstų anketų buvo grąžinta 148, tai 16.5 proc.

Štai ką anketų skaičiai sako apie sendraugių dalyvavimą ateitininkiškoje veikloje. Skyrių susirinkimuose **reguliariai** dalyvauja 53 proc., religiniuose parengimuose — 54 proc., o kultūriniuose parengimuose — 58 proc. Skyrių susirinkimuose **retkarčiais** dalyvauja 29 proc., o religiniuose ir kultūriniuose parengimuose — 28. 8 proc. susirinkimuose visai **nedalyvauja** ir 5 proc. **nedalyvauja nei** religiniuose, nei kultūriniuose parengimuose.

Vasaros stovyklų reikalu vaizdas visai kitoks. Jose **reguliariai** dalyvauja vos 18 proc. **Retkarčiais** — 23 proc. ir **niekad** nedalyvauja 57 proc.

Ko pasigendama sendraugių sąjungos narių veikloje? Į šį klausimą 51 proc. atsakė, jog mums trūksta **konkrečių uždavinių.** 25 proc. atsakė, jog **trūksta vadų** ir 23 proc. — jog trūksta **efektingų metodų.** Atsakymai į klausimą: ką organizuota sendraugių veikla turėtų daugiausia akcentuoti? — išsirikiavo šitaip: 1. jaunimo auklėjimą ir talką ateitininkų jaunimo sąjungom (28 proc.), 2. lituanistinį jaunimo auklėjimą (13 proc.), 3. lietuviškų parapijų išlaikymą (10 proc.), 4. kultūrinių apraiškų puoselėjimą (9.4 proc.), 5. Katalikų Bažnypčios Kronikos vertimą ir platinimą (9.1 proc.), 6. lietuvių kunigų bei vienuolių prieauglio skatinimą (7 proc.), 7. glaudesnį narių ryšio puoselėjimą (6 proc.), 8. Amerikos Lietuvių Katalikų Tarnybos rėmimą (5.7 proc.), 9. straipsnių bei laiškų rašymą į amerikiečių ir kitų kraštų spaudą (5.4 proc.), 10. religinį lietuvių švietimą (5.2 proc.), 11 glaudesnio ryšio su Lietuvos Vyčiais užmezgimą (3 proc.).

Kaip matome, jaunimo auklėjimas stovi pirmoje vietoje ir labai teisingai. Jaunime yra ateitis tiek ateitininkijos, tiek lietuvybės išeivijoje. Žinoma, visi keltieji klausimai, kaip keletas narių pastebėjo, yra labai svarbūs ir sunku kurį nors išskirti.

Didžioji dalis, apie 70 proc., pastabų pastraipoje parašė savo pasiūlymus, pasisakymus. Tie pasisakymai atspindi mūsų sąjungos dabartinę padėtį ir nurodoma, ko mum labiausiai reikėtų. Vieni prirašė, jog mum reikia daugiau krikščioniškos meilės bei tarpusavio sugyvenimo. Kiti iškėlė gyvą reikalą vieningumo, pareigingumo, drausmingumo. Dėl veiklos skyriuose, vieni siūlė daugiau diskusijų, dažnesnių savitarpinių susiėjimų. Kiti — Dovydaitiško veikimo, narių aktyvumo, didesnio susidomėjimo ateitininkų ideologija. Siūloma siekti krikščioniškojo atsinaujinimo bendrai ateitininkuose ir visoje išeivjoje. Kitoje pastaboje raginama sendraugius būti pavyzdžiu jauniesiems ir tiek ideologiškai, tiek finansiškai padėti moksleiviams ateitininkams. Netrūko skatinimo aktyviau angažuotis kovai už lietuvių teises pavergtoje tėvynėje atstatymo, o čia, išeivijoje, aktyviai remti mūsų institucijas, kaip P.L. Bendruomenę ir pan., ir jose dalyvauti.

Išvada: galima drąsiai tvirtinti, jog grąžintos anketos ir jose tilpę prierašai suteikė nemaža informacijos apie esamą sąjungos padėtį ir narių žvilgį į ateitį. Centras yra dėkingas visiems nariams, kurie nepagailėjo truputį laiko ir, užpildę su savo pastabomis, grąžino anketas.

J. Vaitkus

SVEIKINAME NAUJUS STUDENTUS IŠ NEW YORKO ATEITININKŲ MOKSLEIVIŲ KUOPOS

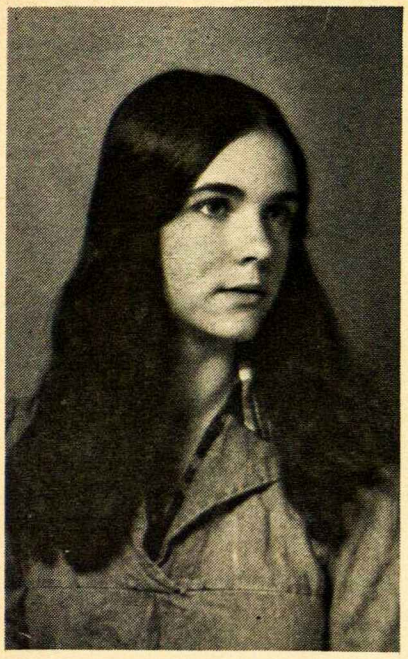

Aina Bernier, baigusi Great Neck North aukštesniąją mokyklą, studijuoja antropologiją ir zoologiją Chicagos universitete. Nuo mažens šoka baletą. Domisi fotografavimu, mėgsta rašyti. Priklausė tautinių šokių grupei Tryptiniui ir Lietuvių Atletų Klubo tinklinio komandai. Skautė. Veikli ne tik lietuvių, bet ir latvių tarpe.

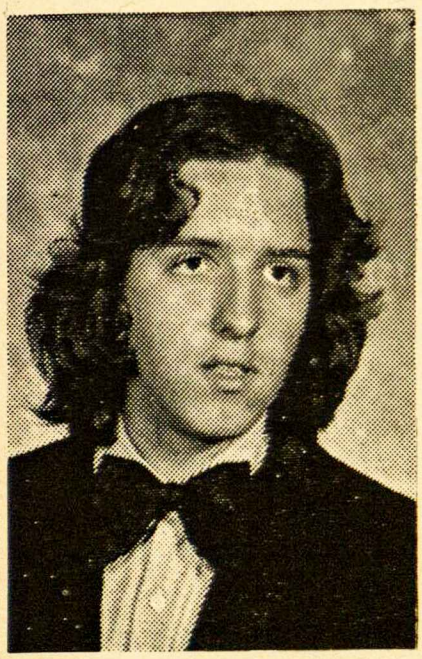

Romas Bobelis, po Brooklyn Technical aukštesniosios mokyklos, studijuoja mechaninę technologiją ir metalurgiją Queensborough Community kolegijoj, New Yorke. Žaidžia futbolą New Yorko Lietuvių Atletų Klubo komandoj. Šoka tautinius šokius Tryptiny.

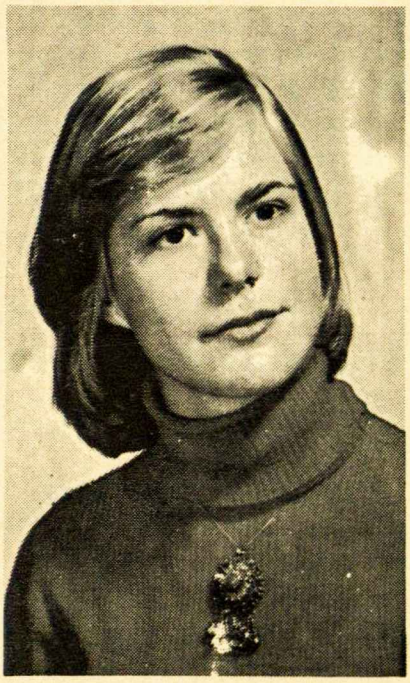

Daina Jurkutė, baigusi Art and Design aukštesniąją mokyklą, tęsia meno studijas Pratt Institute, New Yorke. New Yorko lietuvių meno parodoj jaunimo klasėj įvertinta pirmąja premija. Buvo mokyklos metraščio ir ateitininkų kuopos laikraštėlio "Jaunystės Keliu" redaktorė. Lanko šokių studiją, domisi drama, skulptūra ir mėgsta rašyti.

Linas Kudžma, baigęs Great Neck South aukštesniąją mokyklą, pradėjo lankyti Fordhamo universitetą New Yorke. Studijuoja biologiją. Žaidžia krepšinį Lietuvių Atletų Klubo komandoj, mėgsta skaityti ir rašo noveles. Buvo kuopos laikraštėlio "Jaunystės Keliu" redaktorius.

Daiva Vebeliūnaitė, baigusi Christ the King aukštesniąją mokyklą, studijuoja fizinį auklėjimą Queens kolegijoj, New Yorke. Priklauso ir skautų organizacijai, tautinių šokių grupei Tryptiniui, mergaičių choreliui ir Lietuvių Atletų Klubui, kur žaidžia tinklinio komandoj ir treniruoja jaunesniųjų mergaičių stalo teniso ir tinklinio grupes.

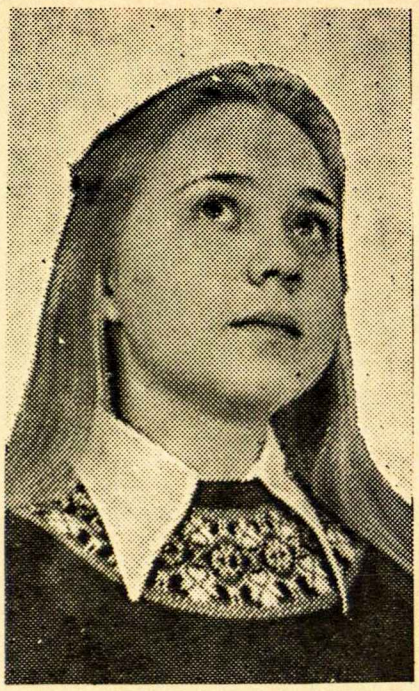

Danutė Norvilaitė, per trejus metus užbaigusi Mary Lewis akademiją, lanko New School for Social Research New Yorke. Buvo ateitininkų kuopos pirmininkė, vadovė įvairiose ateitininkų stovyklose. Šoka tautinių šokių Tryptinio grupėj, šeštadieniais padeda lietuviškos mokyklos daržely. Žaidžia tinklinį New Yorko Lietuvių Atletų Klube. Dainuoja mergaičių chorely. Rašo ir fotografuoja.

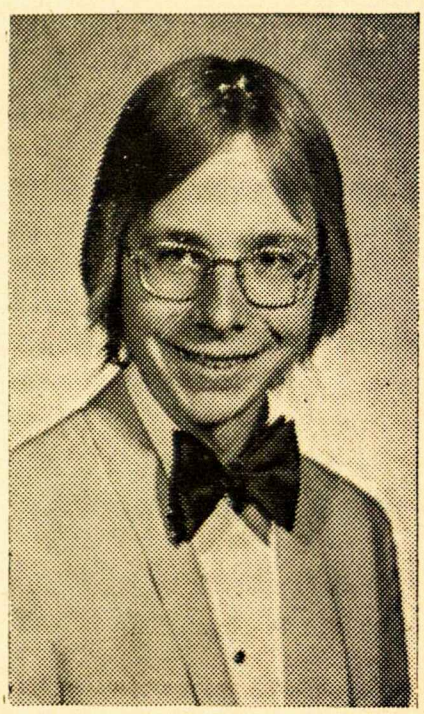

Andrius Rajeckas, baigęs Arkivyskupo Molloy aukštesniąją mokykla studijuoja muziką Queens kolegijoj, New Yorke. Skambina pianinu, rašo eilėraščius, mėgsta skaityti. Pasižymėjęs bėgikas.

veikla

SENDRAUGIŲ VASAROS STOVYKLA DAINAVOJE

Dainavos stovyklavietės šešioliktoji ASS vasaros stovykla vyko rugpiūčio 15-22 d. Susirinko įvairių dydžių ir įvairių amžių stovyklautojai į grynai lietuvišką atmosferą, kurioje kiekvienas jautėsi savas ir artimas.

Stovyklos vadovybės sąstatą sudarė sekantieji asmenys: Pranas Baltakis — rengėjas, ponai Mikulioniai — ūkvedžiai, Kun. K. Pugevičius — kapelionas, Pranas Zaranka — komendantas, Kristina Veselkaitė — vaikų darželio vedėja, Rasa Veselkaitė ir Nata Zarankaitė — darželio padėjėjos.

Dienos programa visai savaitei buvo įvairi, įdomi. Suaugusiems buvo laiko poilsiui, dvasiniam ir protiniam penui, ir, norint ar nenorint, fizinei mankštai bent iš to taško, kad gražioj gamtoj visiems kyla noras pasivaikščioti. Jauniesiems buvo tas pats ir dar darželio darbeliai. Netrūko ir skanaus maisto — stovyklautojai liudijo, kad šeimininkė su padėjėja tvarkingai suplanuodavo, įvairiai ir skaniai paruošdavo valgius.

Rytinėj dienos dalyj vykdavo paskaitos, pašnekėsiai ir vaikų darželis. Prelegentai ir jų temos pasiskirstė šitaip: Mirga Girniuvienė, "Kiek objektyvus yra menas?" Dr. Viktorija Skrupskelytė, "Egzilinės nuotaikos Tomo Venclovos poezijoje", Kun. dr. Kęstutis Trimakas, "Ką pasakoja prie mirties slenksčio buvusieji", Kun. K. Pugevičius, "Pranešimas apie religinę šalpą ir Katalikų Tarnybą", Dr. A. Damušis, "Socialiniai mūsų veiklos aspektai", Dr. Vytautas Bieliauskas, "Kultūrinės apraiškos dabartinėj Lietuvoj", Dr. P. Kisielius, Ateitininkų Federacijos Vadas, kalbėjo apie ateitininkų veiklą, šių laikų ateitininkijos uždavinius ir kliūtis.

Diskusijos po visų paskaitų būdavo labai energingos ir gan gausios dalyvių atveju.

Kol vyresnieji klausydavos paskaitininkų, jaunesniuosius darželyje užimdavo Kristina Veselkaitė su sesute Rasa ir Nata Zarankaite. Darželyje susirinkę vaikai pradėdavo kasdieninę programą mankšta, kartais pritariant muzikai. Praleisdavo ramią minutę, besiklausydami pasakų, ir paruošdavo darbelius — iš maišų padarė beždžiones, iš kiaušinių lukštelių sustatė vikšrus ir paną. Piešdavo, karpydavo, lipdydavo ir tapydavo! Kiekvieną dieną turėjo bent porą užbaigtų darbelių parodyti tėveliams.

Vakarinės programos buvo įvairios — ir jos pritaikytos pagal amžių. Kai mažieji būdavo nusiprausę ir apsirengę naktiniais rūbeliais, bėgdavo pasiklausyti pasakos. Pirmadienį vakare Pranas Zaranka skaitė liaudies pasaką iš Dr. Jono Basanavičiaus rinkinio. Antradienį Mirga Girniuvienė pribaugino vaikus su įdomiom savo sukurtom pasakom. Pranas trečiadienį vėl skaitė pasaką iš Pietario "Lapės Gyvenimas ir Mirtis". O ketvirtadienio vakare vaikai klausės pasakos prie laužo. Laima Šalčiuvienė skaitė liaudies pasaką "Auksaplaukis ir Auksažvaigždė". Penktadienio vakarą jau nesiklausė pasakų; patys suruošė programą suaugusiems.

Kristinos Veselkaitės sumaniai parengtoj scenoj Mirgos Girniuvienės paruoštoji Kosto Kubilinsko pasaka apie Katę ir Lapę buvo gražiai suvaidinta Girnių Rikantės ir Žaros, Palubinskų Aido, Kovo, Gintės ir Mildos, ir Stonių Eglės ir Tauro. Sekė keturių eilėraščių pynė ir dainelė apie nykštukus, kuriuos deklamavo ir dainavo broliukas su sesute Paulius ir Ingrida Šalčiai. Lidija Gražulytė ir Andrius Zubinas dailiai padainavo ir grakščiai pašoko "Pučia vėjas". Pabaigai Kristina Liaugaudaitė, Tomas Zubinas ir Lišauskų Mėta ir Nerijus jungtiniai prisidėjo prie vaikų choro sudainuot daug darželyje išmoktų dainų. Darželio pasirodyme trūko Norvilų Ariuko ir Račkauskų Ritos ir Jono. Jie su stovykla atsisveikino penktadienio rytą. Drauge su jais išvažiavo stovyklos pati jauniausia dalyvė Ventutė Norvilaitė, 7 mėn.

Suaugusieji stovyklos vakarais dalyvaudavo savose programose,

---

305 psl. — Vaizdai iš sendraugių vasaros stovyklos Dainavoj, JAV (nuo pat viršaus laikrodžio rodyklės kryptin): 1. Sendraugių Sąjungos dvasios vadas ir stovyklos kapelionas kun. Kazimieras Pugevičius atnašauja šv. Mišias. 2. Paskaitą skaito dr. Viktorija Skrupskelytė. 3. Pranas Zaranka skaito pasaką iš įdomumo išsižiojusiem "jaunadraugiam". 4. Mirga Girniuvienė kalba apie meną. 5. Dr. Feliksas Palubinskas prie pulto. 6. M. Girniuvienė jaunųjų būry. 7. Kristina Veselkaitė su būsimaisiais sendraugiais. 8. Kun. dr. Kęstutis Trimakas atsako Br. Žukauskui, kad jis kalbės ne apie "smertį", bet apie gyvenimą anapus mirties slenksčio.

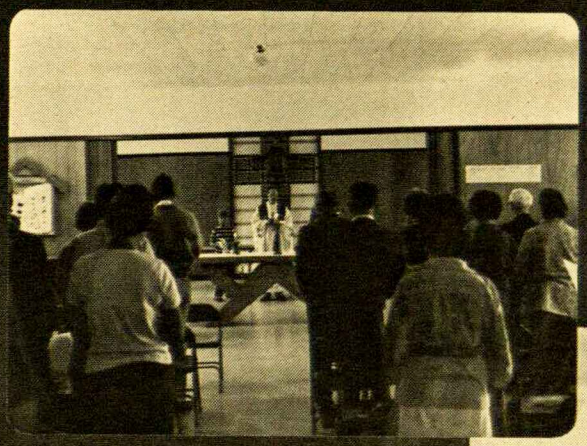

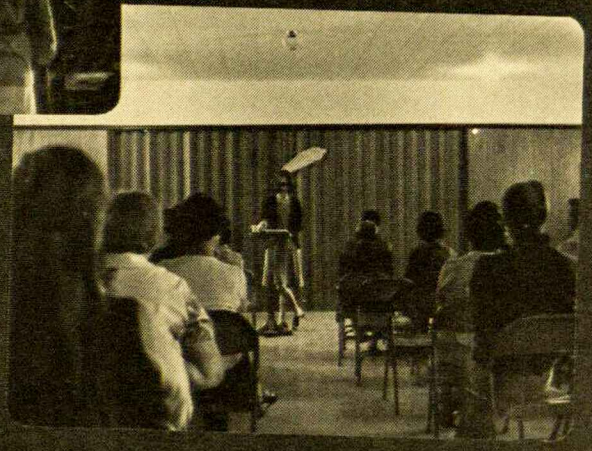

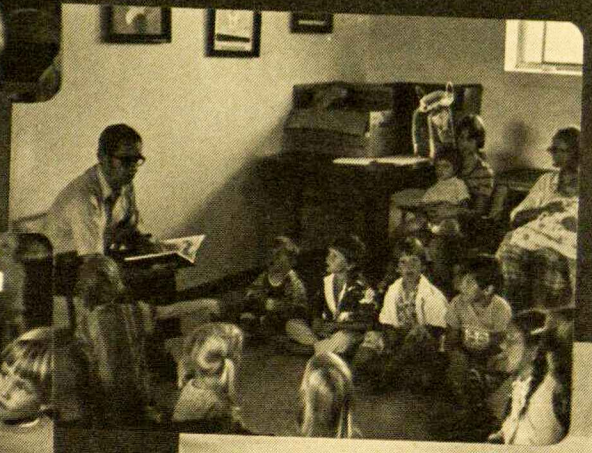

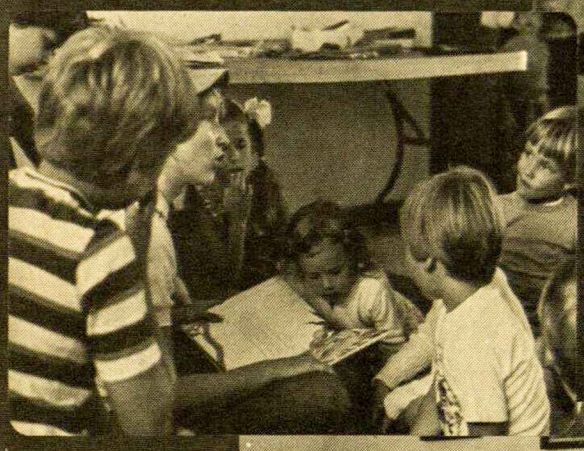

kada jaunimas sumigdavo. Turėjo progą pamatyti porą kun. A. Kezio susuktų filmų: "Į Septintą Dešimtmetį" ir filmą apie Juozą Brazaitį. Vieną vakarą kun. K. Pugevičius pasidalino Eucharistinio Kongreso įspūdžiais ir eiga. Ketvirtadienį vyko jau minėtas laužas, kuriam vadovavo Pranas Zaranka. Buvo ir tradicinis literatūros ir muzikos vakaras paskutinį vakarą, šeštadienį.

Šis paskutinis vakaras buvo surengtas ir vadovautas dr. Kęstučio Keblio. Jis supažindino stovyklautojus ir į stovyklos pabaigą atvykusius svečius su keturiomis poetėmis: Mirga Girniuviene, Egle Juodvalkyte, Vitalija Bogutaite ir Terese Pautieniūte. Visos skaitė savąją kūrybą.

Antroji programos dalis buvo pianinu išpildyta muziko Manigirdo Motekaičio. Repertuaras buvo įvairus: Chopin "Valse Brillante" Opus 34 numeris 1, Brahms "Variacijos Paganini Tema" Opus 35 antra dalis, Jacque Miller "Impromptu in E-flat minor" ir Louis Moreau Gottschalk "The Banjo". Bisui skambino Ernesto Lecuona "Tres Gitanerias".

Vakaras prasitęsė su lengvais užkandžiais ir šokiais. Taip ir baigėsi ASS Dainavos 16-toji vasaros stovykla. Sekmadienį, po pusryčių, išriedėjo mašinos su stovyklautojais į namus.

Laima

Dr. Petrui Karveliui, veikliam ateitininkų veteranui, mirus, giliai liūdime.

Mylimai Motinai mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiame kun. Kęstučiui ir Algirdui Žemaičiams bei jų artimiesiems.

Dvi naujas ateitininkiškas poras, sumainiusias žiedus prie altoriaus — Elenutę Razgaitytę ir Rimą Juzaitį, o taip pat Onilę Vaitkutę ir Kęstutį Šeštoką — nuoširdžiai sveikiname.

Su Terese ir dr. Jonu Bogutais, sulaukusiais dukrelės, kartu dalinamės džiaugsmu.

"Ateities" redakcija

1975-1976 M. KUOPOS VEIKLA

Philadelphijoje

Šie metai Prano Dovydaičio moksleivių ateitininkų kuopai buvo smagūs ir prasmingi. Turėjome dešimts narių — du berniukus ir aštuonias mergaites. Valdybą sudarė Gintarė Gečytė — pirmininkė, Vida Bendžiūtė — sekretorė ir Vytenis Bakanas — iždininkas.

Pirmutinis ir svarbiausias veiklos metų įvykis buvo Metinė Šventė, kuri įvyko pernai spalio 18-19. Šeštadienį, suvažiavus svečiams iš New Yorko, Worcesterio, Washingtono, Clevelando ir Chicagos, Šv. Andriejaus parapijos salėje MAS CVko-pirmininkas Linas Mikulionis skaitė paskaitą. Vakare Lietuvių Namuose įvyko Clevelando studenčių "Nerijos" choro koncertas ir šokiai. Vakaras buvo ypatingai smagus Philadelphijos jaunimui, nes suvažiavo tiek daug jaunimo iš kitų miestų. Sekmadienį, po Mišių, Šv. Andriejaus parapijos salėje buvo iškilmingas posėdis, kuriam pirmininkavo mūsų kuopos globėjo p. Vytauto Muraškos padėjėjas Kazys Razgaitis. Po įžodžių, dr. Petras Kisielius, Ateitininkų Federacijos Vadas, pasakė dienos pagrindinę kalbą.

Susirinkimų turėjome šešis. Jų metu planavome veiklą ir pasiklausėme įvairių paskaitininkų žodžių — klieriko Kazimiero Stewart, medicinos studentės Rasos Šilėnaitės ir Virgaus Volerto. Įvairiomis temomis kalbėjo p. Muraška, Kazys Razgaitis ir Vytenis Bakanas.

307 psl. — Vaizdai iš moksleivių stovyklos Dainavoj, JAV (nuo pat viršaus laikrodžio rodyklės kryptin): 1. Stovyklos dalyviai. 2. Vėliavos pakėlimas. 3. Kalba dr. E. Vaišnienė. 4. Karnavalo teisėjai: V. Musonytė, J. Krokytė, I. Bublienė, P. Veselka ir kun. P. Patlaba. 5. Stovyklos vadovybė (iš kairės): pirmoj eilėj — dr. K. Pemkus, L. Stončiūtė, komendantė I. Bublienė, kapelionos kun. P. Patlaba, V. Musonytė, J. Krokytė, K. Ročiūnaitė; antroj eilėj — F. Strolia, L. Mikulionis, P. Kisielius, L. Rimkus, J. Nakas, J. Dunčia ir S. Girnius (trūksta V. Lenkauskaitės). 6. Daug kasyčių reikėjo supinti G. Puškoriui. 7. Neužmirštamas stovyklos asmuo J. Dunčia. 8. Kun. P. Patlaba praveda susitelkimo vakarą. 9. Kalba dr. Vyt. Vygantas. 10. P. Veselka moko drožinėti.

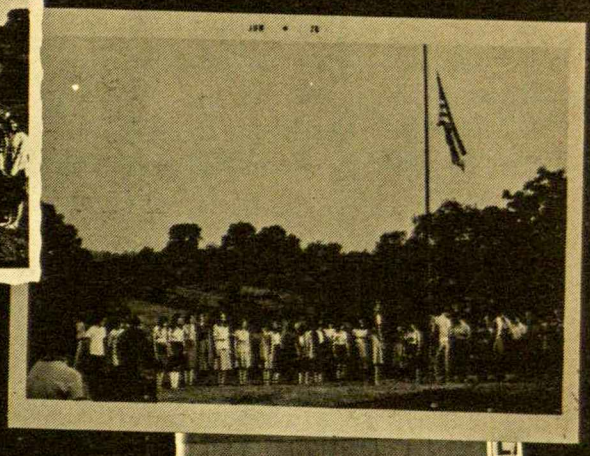

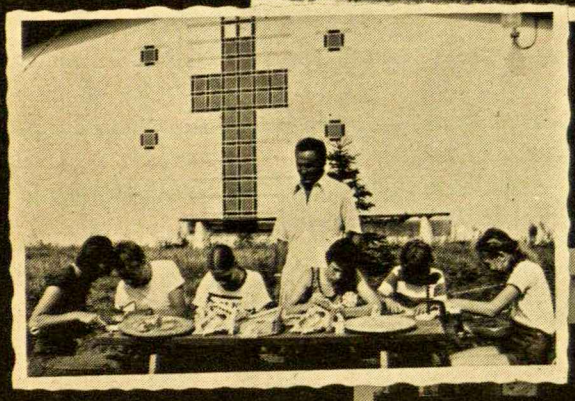

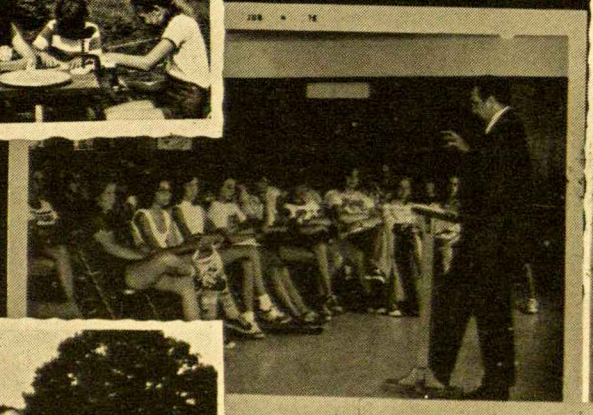

Pirma vasaros diena
Teisėjų Stalas

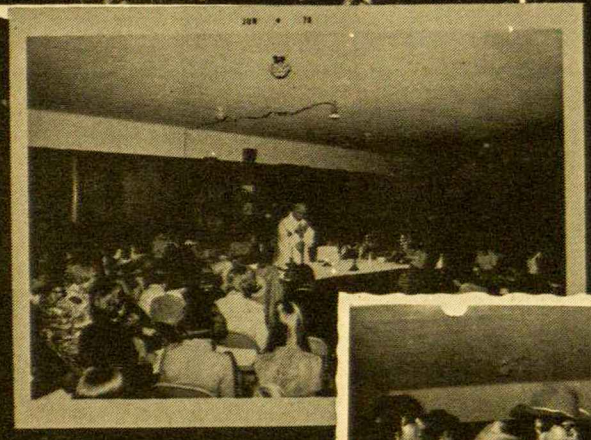

Išdui papildyti suruošėme tris kavutes po Mišių Šv. Andriejaus parapijoje. Du nariai, Vytenis Bakanas ir Gintarė Gečytė, važiavo į Padėkos Dienos ir Kalėdų kursus Dainavoje.

Gegužės mėnesį padarėme vieną išvyką prie Atlanto. Ten pabraidėme, pažaidėme ir pasisvečiavome p. Petronių vasarnamyje.

Gale metų planavome 1976-1977 metų Metinę Šventę. Nutarėm rengti rugsėjo 25-26 d. Meninę programą atliks Rochesterio jaunimo vaidintojų vienetas.

Gintarė Gečytė

TRUMPAI

— **Philadelphijos** ateitininkų metinė šventė įvyko rugsėjo 25-26 d. Pirmąją dieną — paskaita-pokalbis ir susipažinimo vakaras su Rochesterio jaunimo vaidintojų išpildyta programa. Antrąją dieną — šv. Mišios ir iškilmingas posėdis.

MOKSLEIVIAI

— **Moksleivių ateitininkų stovykla Wasagoje** įvyko liepos 18-31 d. Dalyvavo 111 stovyklautojų. Stovyklos vadovybė: komendantas — L. Mikulionis; berniukų vadovai — J. Nakas, P. Tutinas, L. Kojelis; jaun. berniukų vadovai — Audrius Stundžia, Andrius Razgaitis; mergaičių vadovės — R. Girdauskaitė, R. Vaičiūnaitė (dainavimas), D. Kuolienė (menas), L. Vaitiekūnaitė (vakaro programos); jaun. mergaičių — p. Freimanienė, L. Ulbaitė; padėjėjos — R. Gustainytė, V. Nakaitė, B. Nakrošiūtė. Stovyklos sekretorė — I. Poškutė, kapelionas — kun. J. Bacevičius, OFM, ūkvedys — L. Dūda, gail. sesuo — R. Kolyčiūtė.

Pagrindinė stovyklos tema — "Aplinka ir mes". Stovyklos metu kalbėjo paskaitininkai: P. Balčiūnas, kun. Staškus, R. Birgelytė ir p. Lenkauskienė.

— **Cicero moksleivių ateitininkų kuopai** šįmet pirmininkauja V. Radvilas ir E. Šulaitis. Kiti valdybos nariai: sekr. R. Končiūtė, korespondentai V. Laniauskas ir V. Kuprytė, ižd. Šulaitytė ir narys A. Padleckas. Spalio 3 d. įvyko kuopos rudeninė gegužinė, o spalio 31 d. Vėlinių proga šv. Mišiomis ir kapų aplankymu bus prisiminti mirę kuopos nariai. Kuopą globoja A. Prapuolenytė. Kuopos narių tėvų komitetui vadovauja mokyt. J. Končius.

STUDENTAI

— **Studentų ateitininkų stovykla** buvo surengta rugpiūčio 29-rugsėjo 2 d. Wasagoje, Kanadoje. Ją surengė Rūtos Urbonaitės vadovaujama Toronto studentų draugovė. Dalyvavo 50 su viršum studentų iš JAV ir Kanados. Kapelionu ir komendantu buvo kun. J. Staškus. Mergaitėms vadovavo J. Kuraitė, o berniukams — J. Freimanas. Šeimininkavo p. Greičiūnienė ir p. Drąsutienė. Paskaitas moralės klausimais skaitė kun. S. Staškus, dr. A. Damušis ir kun. Pr. Gaida.

SENDRAUGIAI

— **Sendraugių sąjungos suvažiavimas** įvyko rugpiūčio 7 d. Philadelphijoje Tarptautinio Eucharistinio Kongreso metu. Suvažiavime dalyvavo 35 atstovai ir 36 svečiai. Pirmininkavo dr. A. Damušis ir Vyt. Volertas; sekretoriavo K. Keblinskienė ir A. Milmantienė. Mandatų komisiją sudarė V. Vaitkus, A. Vasaitis ir P. Ažuolas, o nutarimų komisiją — C. Surdokas, A. Radžius ir K. Vaičeliūnienė. Sąjungos vicepirm. J. Vaitkus padarė pranešimą apie sąjungos veiklą. Apsvarstyti kai kurie statuto pakeitimai. Centro valdyba įgaliota pavesti skyriams pagal alfabetą pasirūpinti naujos centro valdybos sudarymu. Paskaitą apie sendraugių uždavinius šių laikų perspektyvoje kalbėjo dr. Vyt. Vygantas. Apie ateitininkiškuosius alkius kalbėjo Ateitininkų Federacijos vadas dr. P. Kisielius. Trumpą pranešimą apie Federacijos valdybos nurodomas prieškongresinės veiklos gaires padarė kun. K. Trimakas.

— **Sendraugių vasaros stovykloj Dainavoj** rugpiūčio 15-22 d. dalyvių skaičius siekė iki 80. Vadovybę sudarė vadovas inž. Pr. Baltakis, komendantas Pr. Zaranka, kapelionas kun. K. Pugevičius, Br. Kiaulienienė, J.. ir J. Mikulioniai, L. Šalčiuvienė ir K. Veselkaitė. Paskaitas skaitė: M. Girniuvienė, rašyt. J. Jankus, dr. Viktorija Skrupskelytė, kun. K. Pugevičius, kun. dr. K. Trimakas, prof. dr. A. Damušis, dr. P. Kisielius ir prof. dr. Vyt. Bieliauskas. Muzikos ir literatūros vakare rugpiūčio 21 d. poeziją skaitė M. Girniuvienė, E. Juodvalkytė, V. Bogutaitė ir T. Pautieniūtė. Pianinu skambino M. Motiekaitis.

— **Sendraugių vasaros stovykloj Kennebunkporte** rugpiūčio 15-22 d. dalyvavo apie 70 sendraugių. Stovyklai vadovavo sendraugių centro valdybos iždininkė G. Vasaitienė, o kapelionavo kun. P. Patlaba. Kalbėjo dr. Ant. Kučas, kun. St. Yla, sesuo Margarita Bareikaitė, dr. Vyt. Vygantas, J. Vaitkus, dr. Č. Masaitis. Sol. G. Čapkauskienės koncertas įvyko stovyklą atidarant, o stovyklai baigiantis literatūros vakare savo kūrybą skaitė kun. L. Andriekus, M. A. Jurašienė, P. Naujokaitis, Alg. Landsbergis, A. Radžius ir P. Jurkus.

Šis "Ateities" numeris yra padidintas; turi 40 puslapių.

ATITAISYMAS

Lydijos Labanauskaitės eilėraštis "Atšvaisto šypsena" (4 nr., 141 psl.) buvo kiek klaidingai atspausdintas. Autorės atsiprašome. Spausdiname pataisytą:

Atšvaistų žvilgsniai
spindi...
Veidrodis dviejų veidų.
Šypsenos dugnas —
Šilkų voratinklis...
Painioja...
Blaško...

NUO ADMINISTRACIJOS STALO

Apmokėjo "Ateities" prenumeratą, siuntinėjamą užsienio moksleivijai: 50.00 dol. — NN (Woodhaven, N. Y.); 15.00 dol. — kun. J. Pragulbickas (Elizabeth, N. J.); 8.00 dol. — B. Graužinis (Los Angeles, Calif); 6.00 dol. — kun. St. Yla (Putnam, Ct.); po 5.00 dol. — kun. V. Balčiūnas (Thompson, Ct.), A. R. Bridžius (Cleveland, Ohio); po 3.00 dol. — dr. K. Keblys (Southfield, Mich.), V. Pargauskas (Chicago, Ill.), J. Prakapas (Bakersfield, Calif.).

Nauji Prenumeratoriai: J. Gliaudys (Los Angeles, Calif.), I. Laucienė (Chicago, Ill.), M. Katilius-Boydstun (Omaha, Nebr.), R. Mickus (Granada Hills, Calif.), K. Pareigytė (Rapid City, Ill.), R. Puteris (Toronto, Ont., Canada), R. Rimkus (Cicero, Ill.), E. Šulaitis, Jr. (Cicero, Ill.).
Už aukas ir naujas prenumeratas nuoširdžiai dėkoja

"Ateities" Administracija

U.S. POSTAL SERVICE

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION

(Required by 39 U.S.C. 3685)

1. TITLE OF PUBLICATION		2. DATE OF FILING
ATEITIS		October 7, 1976
3. FREQUENCY OF ISSUE	A. NO. OF ISSUES PUBLISHED ANNUALLY	B. ANNUAL SUBSCRIPTION PRICE
Monthly, Except July and August		

4. LOCATION OF KNOWN OFFICE OF PUBLICATION *(Street, City, County, State and ZIP Code) (Not printers)*
7235 S. Sacramento Ave. Chicago, Illinois 60629

5. LOCATION OF THE HEADQUARTERS OR GENERAL BUSINESS OFFICES OF THE PUBLISHERS *(Not printers)*
7235 S. Sacramento Ave. Chicago, Illinois 60629

6. NAMES AND COMPLETE ADDRESSES OF PUBLISHER, EDITOR, AND MANAGING EDITOR

PUBLISHER *(Name and Address)*
AMERICAN LITH. R.C. FEDERATION "ATEITIS", 10316 S. Kenneth Ave. Oak Lawn, Ill. 60453

EDITOR *(Name and Address)*
Rev. K. Trimakas 850 DesPlaines Ave. Apt. 409, Forest Park, Ill. 60130

MANAGING EDITOR *(Name and Address)*
Juozas Polikaitis 7235 S. Sacramento Ave. Chicago, Ill. 60629

7. OWNER *(If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given.)*

NAME	ADDRESS
AMERICAN LITH. R.C. FEDERATION ATEITIS	10316 S. Kenneth Ave. Oak Lawn, Illinois 60453

8. KNOWN BONDHOLDERS, MORTGAGEES, AND OTHER SECURITY HOLDERS OWNING OR HOLDING 1 PERCENT OR MORE OF TOTAL AMOUNT OF BONDS, MORTGAGES OR OTHER SECURITIES *(If there are none, so state)*

NAME	ADDRESS
None	

9. FOR COMPLETION BY NONPROFIT ORGANIZATIONS AUTHORIZED TO MAIL AT SPECIAL RATES *(Section 132.122, PSM)*
The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purposes *(Check one)*

[X] HAVE NOT CHANGED DURING PRECEDING 12 MONTHS [ ] HAVE CHANGED DURING PRECEDING 12 MONTHS *(If changed, publisher must submit explanation of change with this statement.)*

10. EXTENT AND NATURE OF CIRCULATION	AVERAGE NO. COPIES EACH ISSUE DURING PRECEDING 12 MONTHS	ACTUAL NO. COPIES OF SINGLE ISSUE PUBLISHED NEAREST TO FILING DATE
A. TOTAL NO. COPIES PRINTED *(Net Press Run)*	1,200	1,200
B. PAID CIRCULATION 1. SALES THROUGH DEALERS AND CARRIERS, STREET VENDORS AND COUNTER SALES	0	0
2. MAIL SUBSCRIPTIONS	950	963
C. TOTAL PAID CIRCULATION *(Sum of 10B1 and 10B2)*	950	963
D. FREE DISTRIBUTION BY MAIL, CARRIER OR OTHER MEANS SAMPLES, COMPLIMENTARY, AND OTHER FREE COPIES	70	61
E. TOTAL DISTRIBUTION *(Sum of C and D)*	1,035	1,044
F. COPIES NOT DISTRIBUTED 1. OFFICE USE, LEFT OVER, UNACCOUNTED, SPOILED AFTER PRINTING	180	176
2. RETURNS FROM NEWS AGENTS	0	0
G. TOTAL *(Sum of E, F1 and 2—should equal net press run shown in A)*	1,200	1,200

11. I certify that the statements made by me above are correct and complete.

SIGNATURE AND TITLE OF EDITOR, PUBLISHER, BUSINESS MANAGER, OR OWNER

Polikaitis

ALp(LKA)1786
1976, Nr.8

90.725.285